

Кліматична політика може викликати протест навіть серед екосвідомих людей – дослідження

Примушування до зміни поведінки для загального екологічного блага може послабити підтримку екологічних цінностей у населення

Внутрішні політики країн, покликані змінити поведінку громадян, можуть зустріти несподівано сильний негативний супротив. Це стосується навіть людей, які свідомо і добровільно прагнуть дотримуватися сталих принципів життєдіяльності.

Про це свідчить дослідження, опубліковане в журналі Nature Sustainability. Його результати проаналізувало видання Euronews.

Якщо всі жителі планети змінять свій спосіб життя, це допоможе скоротити викиди парникових газів до 70% до 2050 року, проте на цьому шляху є міцний психологічний бар'єр. Якщо держави або інституції занадто наполегливо примушують людей їсти менше м'яса, їздити автомобілями чи літати літаками, тобто відмовитися від звичного способу життя, це може похитнути їхні екологічні переконання.

Зворотний ефект кліматичної політики

Хороші за сенсом, але недосконалі в реалізації кліматичні норми можуть відштовхнути громадян. Навіть люди із «зеленим» мисленням можуть стати менш свідомими, що відповідає ефекту витіснення. Такого висновку дослідники дійшли, опитавши понад 3 тис. жителів Німеччини.

Люди можуть бути дуже ощадливими у споживанні енергоносіїв, користуватися велосипедом замість автомобіля, але коли держава спускає до них чергові обмеження, це обурює.

Жорсткіше, ніж при COVID-19

За часів пандемії у громадськості були високі протестні настрої: люди тисячами виходили на мітинги, відмовлялися від носіння масок і відвідин масових заходів. У випадку з кліматом супротив відчутно вищий.

Кліматичні обмеження викликають на 52% більше негативу, ніж ковідні, про що свідчать результати аналізу. Автори відзначають наймовірну ворожість, яка спостерігається у всьому світі, особливо у США.

«Наука і технології для забезпечення низьковуглецевого способу життя майже вирішені, але те, що відстає, це соціально-поведінкова наука про ефективну та політично життєздатну кліматичну політику», – наголосив співавтор дослідження, економіст Сем Боулз.

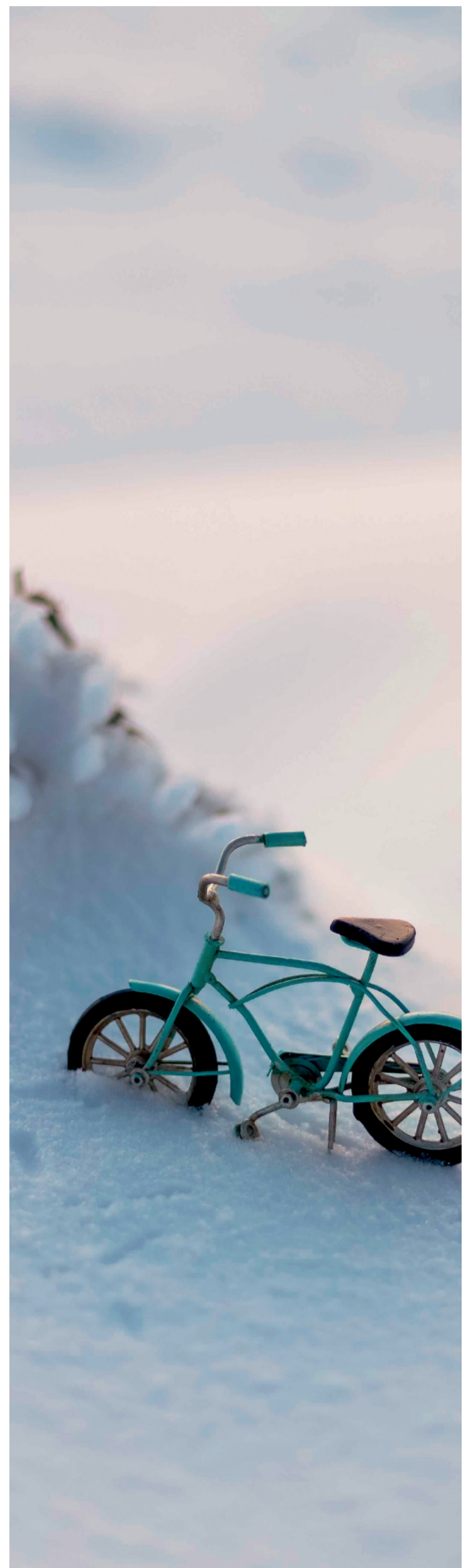
Як зменшити відторгнення?

Деякий простір для оптимізму все ж є. Дослідники виявили, що є кілька суб'єктивних переконань, за яких населення сприятливо ставиться до екологічних заборон. Це відбувається, якщо люди впевнені, що: екополітика має реальний ефект; зміни не впливають на їхню свободу вибору; інституції не втручаються у їхнє приватне життя.

Важливим фактором є і наявність альтернатив, що робить менш болісною відмову від усталених антиекологічних практик.

«У Німеччині менше опору обмеженням короткомагістральних рейсів порівняно з іншими політиками. Можливо, це тому, що європейська залізнична мережа пропонує адекватну альтернативу, чого, до прикладу, може не бути у США», – зазначила економістка і психологиня Катрін Шмельц, провідна авторка дослідження.

Джерело: Euronews

Ринок біоцидів, цивільний захист: про що говоритимуть на засіданні екокомітету?

Парламентарі розглянуть два проекти законів

У середу, 7 січня, відбудеться чергове засідання Комітету Верховної Ради з питань екологічної політики та природокористування. Обговорення нових законопроектів та організаційних питань пройде в режимі відеоконференції о 12:00.

Порядок денний оприлюднили на сайті Комітету.

Ризики затоплення

Головним законопроектом, представленим на розгляд, стане документ № 13418. Він має внести зміни до законодавства у сфері управління ризиками затоплення та забезпечення участі України у Механізмі цивільного захисту ЄС.

Законопроект має впровадити європейські підходи. Зокрема, йдеться про створення планів управління та карт ризиків і уточнення повноважень відповідальних органів.

Документ уже пройшов перше читання.

Ринок біоцидних продуктів

Комітет з питань екополітики та природокористування має надати свої пропозиції до законопроекту № 13604. Документ стосується надання на ринку та використання біоцидних продуктів.

Законопроект має врегулювати обіг, дослідження, держреєстрацію біоцидів – речовин або сумішей, які використовують для знищення чи знешкодження шкідливих організмів. Це стосується широкого спектру продукції – від дезінфектантів і консервантів до репелентів. Зокрема норми законопроекту поширюються і на оброблені продукти за низкою винятків.

Законопроект попередньо доопрацьований Комітетом Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування.

Додаткові питання

Також до порядку денного включили низку питань, які стосуються організації та планування роботи Комітету з питань екополітики та природокористування.

Депутати мають розглянути:

- орієнтовний розклад засідань Комітету на січень 2026 року;
- стан виконання Плану законопроектної роботи Верховної Ради за 2025 рік;
- пропозиції до проекту порядку денного наступної сесії парламенту;
- план роботи екокомітету на період 15-ї сесії Верховної Ради.

Джерело: ЕкоПолітика

У ЄС набули чинності спрощені правила оцінки хімічних речовин

Європа буде завчасно прогнозувати ймовірний вплив хімікатів, щоб не допустити негативних наслідків їхнього використання

З початком 2026 року в Євросоюзі набув чинності пакет законів «Одна речовина – одна оцінка» (OSOA). У такий спосіб оцінку хімікатів у продуктах харчування, іграшках, пестицидах і біоцидах хочуть зробити більш надійною, узгодженою та ефективною. Про це повідомили в Єврокомісії.

Єдина платформа як основа

Протягом 3 років у ЄС має запрацювати спільна платформа даних про хімічні речовини. Вона забезпечить відкритий доступ до об'єднаних даних про хімічні речовини.

У Євросоюзі переконані, що це спростить для органів влади пошук актуальної та відповідної законам ЄС інформації, вплине на якість і швидкість ухвалення зважених рішень.

Скоординована робота без дублювання

Нові правила допоможуть європейським агенціям з питань хімічних речовин об'єднатися для науково-технічної роботи, раціонально розподілити завдання та не дублювати їх.

Наукову оцінку планують делегувати установам, які мають досвід та інструменти, відповідні конкретним завданням.

Раннє виявлення хімічних ризиків

Пакет OSOA впроваджує систему прогнозування й моніторингу. В ЄС планують систематизовано збирати дані й аналізувати їх за допомогою індикаторів та інструментів раннього попередження. Це дасть можливість завчасно виявити ризик, який може нести певна хімічна речовина, та уникнути його.

«Спростивши процес оцінки хімічних речовин, ми можемо діяти раніше та рішучіше для захисту здоров'я людей і довкілля. Ця нова структура спростить доступ до достовірних даних, зміцнить нашу наукову співпрацю та покращить здатність ЄС передбачати й управляти хімічними ризиками», – зазначила комісарка з питань довкілля, водної стійкості та конкурентоспроможної циркулярної економіки Джессіка Розволл.

Раніше ЕкоПолітика повідомляла, що в Україні внесли зміни до національних аналогів єврорегламентів UA-CLP та UA-REACH. Вони стосуються класифікації, маркування та упаковки хімічної продукції. Експерти зазначають, що для повноцінного впровадження нових норм в Україні є серйозні перешкоди – від неготовності бізнесу до державних недопрацювань.

Джерело: ЕкоПолітика

4,2 млрд грн грантів на енерго- модернізацію

У майбутньому Фонд планує посилити «зелений» складник програм для впровадження систем ВДЕ

За підсумками роботи на кінець 2025 року Фонд енергоефективності виплатив 4,2 млрд грн грантів на реалізацію проектів із енергомодернізації та відновлення житла українців. Учасниками проектів стали понад 540 тис. осіб.

Про це свідчать дані звіту Фонду енергоефективності.

За програмою «Енергодім» для понад 600 будинків було виконано роботи, які зменшили споживання енергії в середньому на 50%. У межах пілотної програми «ГрінДІМ» уже реалізовано більше ніж 160 «зелених» проектів, за програмою «ВідновиДІМ» – понад 900.

Оновлення умов програм

За програмою «Енергодім» максимальний розмір грантів зріс до 5 млн грн для пакету «А» та до 15 млн грн для пакету «Б».

За умовами програми «ВідновиДІМ» сума гранту зросла до 10 млн грн. У 2025 році в переліку робіт закріпили енергоефективний компонент.

Цьогоріч Фонд запусив пілотну програму «ГрінДІМ». Результати підтвердили: впровадження ВДЕ у багатоквартирних будинках доцільне і його варто масштабувати.

Обсяги фінансування

Після оновлення грантової політики у червні Фонд отримав додаткове фінансування від ЄС на суму €13 млн. Це дало можливість відновити прийняття заявок за програмою «ВідновиДІМ».

У листопаді Кабмін збільшив статутний капітал Фонду на 240 млн грн. Як повідомляла ЕкоПолітика, ці кошти мали допомогти реалізувати понад 300 проектів з енергомодернізації та відновлення житла. У бюджеті на 2026 рік на діяльність Фонду енергоефективності передбачено 630 млн грн, від донорів – ще €18 млн.

Плани на майбутнє

Фонд планує і далі працювати над енергомодернізацією та відновленням житла, а також визначає такі нові пріоритети:

- Енергоефективне відновлення для будинків без ОСББ. Фонд планує створити нову програму, яка зробить енергомодернізацію доступною для багатоквартирного житла, котре поки не підпадає під умови чинних програм.

- Посилення «зеленого» компоненту у програмі «Енергодім». Йдеться, зокрема, про встановлення сонячних електростанцій.

«Успішний пілот «ГрінДІМ» довів ефективність ВДЕ: будинки зменшують витрати, підвищують енергетичну безпеку і зберігають функціональність під час блекаутів», – зазначили у Фонді.

Джерело: ЕкоПолітика

Горі Гостра загрожує будівництво ВЕС? Місцеві депутати відхилили створення заказника

Високогірні ліси можуть зникнути через встановлення до 40 генераторів

Депутати Жденіївської селищної ради на Закарпатті проти створення ландшафтного заказника «Полонина Гостра». Заповідний статус міг надати Гострій захист від забудови. На думку активістів, до антиекологічного рішення причетні одіозні «Вітропарки».

Про це повідомляє «Еспресо» з посиланням на сторінку Save Пікуй.

Клопотання про створення ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Полонина Гостра» подала Українська природоохоронна група (UNCG). За словами природоохоронців, Мінекономіки офіційно схвалило створення на Закарпатті нової заповідної території, проте 17 депутатів своїми голосами відхилили клопотання.

«Серед наших інсайдів – аргументацію про відхилення створення заказника для жденіївських депутатів складала «Вітропарки». Цей документ уже був готовий, поки голова був відсторонений від посади. Всі документи в нас є», – ідеться в повідомленні Save Пікуй.

Попередньо, «Вітряні парки України» на горі Гострій планують обладнати ВЕС потужністю 200 МВт зі встановленням до 40 вітрогенераторів. На початку грудня розпочали процедуру стратегічної екологічної оцінки, про яку оголосила Жденіївська селищна рада.

Раніше ЕкоПолітика розповідала про ситуацію довкола забудови українських Карпат вітряками. Попри протести активістів і громадськості, «Вітропарки» отримують усе нові ділянки під зведення ВЕС. У ситуації з полониною Руна Держекоінспекція не бачить порушень, суди стають на бік забудовників.

За результатами спільного виїзного засідання екологічного і євроінтеграційного комітетів Верховної Ради всі проекти з будівництва ВЕС на Закарпатті мають пройти інвентаризацію та отримати належну екологічну оцінку. Раді Закарпаття нагадали про неприпустимість ігнорування громадськості, а правоохоронцям – про важливість виконання своєї роботи. Чи буде належна реакція і чи повторить доля полонины Гострої долю Руни, питання відкрите.

Джерело: ЕкоПолітика

Мережу укриттів від спеки створять в Іспанії, щоб пережити пекельне літо

У 2025 році 16-денна хвиля спеки тримала температуру на рівні 45 °C

Іспанія цього року пережила найспекотніше літо за історію спостережень. Уряд країни оприлюднив 80 ініціатив, які мають допомогти країні вистояти при все більш пекельних температурах.

Як повідомляє Euronews, серед них – розгортання національної мережі прихистків від спеки.

Лише за період 2015–2023 років екстремальна температура призвела до смерті 21 700 людей, переважна кількість серед яких – люди віком 65 років і старше. Влітку 2025 року смертність від спеки на 88% перевищила показник 2024 року.

Сховища від спеки

Уже наступного літа кліматичні укриття мають стати прохолодними прихистками для іспанців. Особливо гострою є потреба розгортання цієї мережі в містах, де працює принцип теплового острова через щільну кам'яну забудову.

«Це тому, що в нас щільно забудовані міста, і в нас багато асфальту, який поглинає сонце.

Зрештою ми бачимо, що о шостій чи сьомій вечора все ще може бути дуже спекотно, навіть якщо вже немає сонця, бо земля поглинула його», – зазначив фахівець з обробки даних Мануель Банза в інтерв'ю Euronews Green.

Обладнання острівців прохолоди

Регіональні уряди вже розробили схеми для майбутньої мережі прохолоди. Зокрема це зробили в Каталонії, Мурсії та Країні Басків.

У Барселоні, столиці Каталонії, вже є майже 400 подібних укриттів – у музеях, бібліотеках, торгових і спортивних центрах.

Простори мають бути оснащені кондиціонерами та місцями для сидіння, а також мати запас питної води. Кліматичні укриття призначені для всіх охочих, особливо для людей похилого віку, малих дітей і тих, у кого не вистачає ресурсів для облаштування прохолодного мікроклімату вдома.

Раніше повідомлялося, що шохвилини спека забирає життя однієї людини. Тим часом 2025 рік увійде в трійку найспекотніших років за всю історію спостережень.

Джерело: Euronews

Вчені замислилися, чи дійсно повернення вовків врятувало дику природу Єллоустоуну

Десятиліттями вважалося, що Єллоустонський національний парк процвітає завдяки вовкам, яких повернули у дику природу. Панувала думка, що екологія відновилася каскадом: хижакі контролюють копитних, наново вирости ліси та пасовиська, збільшилася чисельність бобрів, які створюють нові середовища існування для риб та птахів.

Однак видання Live Science пише, що повернення вовків, можливо, не змінило всю екосистему так, як вважали вчені. Серед науковців знову поновилися дебати про те, чому і як саме Єллоустоун відновився.

У дослідженні, опублікованому у січні в журналі Science Direct, йшлося, що повторне заселення сірих вовків (*Canis lupus*) у парк в 1990-х роках створило трофічний каскад – ланцюгову реакцію в харчовому ланцюзі. Вона принесла користь усій екосистемі. Дослідження пов'язало вовків у цьому районі зі скороченням популяції лосів, що, у свою чергу, зменшило обгризання листя та дозволило рости вербам. Між 2001 і 2020 роками це призвело до збільшення об'єму крони на 1500%, загального простору, заповненого верхніми гілками верб.

Але інші вчені написали відповідь, опубліковану в журналі Global Ecology and Conservation. Тепер вони стверджують, що методологія початкового дослідження була недосконалою, і що вплив вовків Єллоустоуна на вербові чагарники не такий очевидний.

Дослідники наново виміряли об'єм крон верб, а не тільки їх висоту. І з'ясували, що ріст верб не змінився після повторної інтродукції вовків.

Перша дослідницька група стверджує, що відновлення популяції вовків й іншим чином вплинуло на решту екосистеми Єллоустоуна. Наприклад, вовки збільшують постачання їжі ведмедям, койотам, орлам та іншим м'ясоїдним видам.

«Дискусія щодо вовків Єллоустоуна та впливу їхньої реінтродукції виходить за рамки обох цих досліджень. Хоча вчені широко погоджуються з тим, що в Єллоустоуні існує трофічний каскад, його сила – і які хижакі найбільше за нього відповідають – є центром розбіжностей», – ідеться у статті.

Деякі вчені стверджують, що існують інші причини, окрім трофічних каскадів, за допомогою яких хижакі та рослини можуть бути позитивно пов'язані. Щоб встановити чіткий зв'язок між реінтродукцією вовків з Єллоустоуна та відновленням дерев, дослідникам потрібно врахувати інших хижаків та травоядних. В ідеальному дослідженні варто проаналізувати, наскільки більше загальної біомаси верб зараз порівняно з показниками до інтродукції вовків, щоб визначити силу ефекту; потім розрахувати, яку частину цього збільшення можна віднести виключно до вовків, щоб визначити його причину.

Джерело: Live Science

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
Мінекономіки

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ. 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71,
e-mail: meconomy@me.gov.ua, сайт: www.me.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508596

05.01.2026

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля
(автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГРАЙТ ЛІМІТЕД»

ідентифікаційний код юридичної особи 44365227
вул. Центральна, буд. 45 А, с. Гнідин, Бориспільський р-н, Київська обл., 08340
(заявник та його адреса)

05.01.2026

(дата видачі)

61/6101-11185/1

(номер висновку)

11185

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

61/6101-11185/2 від 05.01.2026

(номер і дата звіту про громадське обговорення)

ВИСНОВОК

з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності
«Розробка родовища пісків «Гнідин 4»»

За результатами оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, здійсненої відповідно до статей 3, 6 - 7, 9 і 14* Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», а саме: планованої діяльності з розробки родовища пісків «Гнідин 4», встановлено, що:

процедура оцінки впливу на довкілля (далі - ОВД) розпочата 24.01.2025 шляхом оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (далі - Реєстр) - 11185), 11.11.2025 до Реєстру внесено звіт з оцінки впливу на довкілля (далі - Звіт з ОВД), оголошення про початок громадського обговорення Звіту з ОВД та інші документи;

повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оприлюднено суб'єктом господарювання в семи публічних місцях на території, де планується провадити плановану діяльність та в усіх населених пунктах, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, підтвердженням чого, є фотофіксація, а також оприлюднено в друкованих медіа «Еко Газета «Акцент»» від 23.01.2025 № 1, «Еко Журнал «Акцент»» від 23.01.2025 № 1 (51);

з дня офіційного оприлюднення зазначеного повідомлення про плановану діяльність, зауваження і пропозиції від громадськості щодо планованої діяльності до центрального уповноваженого органу не надходили;

засобами Реєстру були подані зауваження та пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до Звіту з ОВД від Громадської організації «Українська природоохоронна група» від 06.02.2025 № 144/2025;

оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля було оприлюднено в шести публічних місцях на території, де планується провадити плановану діяльність, та в усіх населених пунктах, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, підтвердженням чого є фотофіксація, а також оприлюднено в друкованих медіа «Еко Газета «Акцент»» від 10.11.2025 № 26, «Еко Журнал «Акцент»» від 10.11.2025 № 26 (76);

громадські слухання з обговорення Звіту з ОВД планованої діяльності відбулись 03.12.2025 о 14:00 години в режимі відеоконференції;

врахування пропозицій та зауважень, що надходили з дня офіційного оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до Звіту з ОВД, а також протягом громадського обговорення планованої діяльності після подання Звіту з ОВД, відображено в звіті про громадське обговорення, що є невід'ємною частиною даного висновку;

інформація про результати розгляду зауважень та пропозицій, наданих заінтересованими органами в рамках консультацій, відображена в звіті про громадське обговорення, що є невід'ємною частиною даного висновку.

Основні характеристики та місце провадження планованої діяльності

Відповідно до наданих матеріалів, планована діяльність передбачає розробку родовища пісків «Гнідин 4», що розташоване на відстані 11 км на північний захід від с. Гнідин Бориспільського району Київської області (в межах Золочівської сільської об'єднаної територіальної громади). Площа родовища пісків «Гнідин 4» становить 38 га.

ТОВ «ГРАЙТ ЛІМІТЕД» отримало спеціальний дозвіл на користування надрами від 21.02.2022 № 5373 (додаток 1 до Звіту з ОВД). Географічні координати родовища пісків «Гнідин 4» наведені в спеціальному дозволі на користування надрами. Карта-схема родовища пісків «Гнідин 4» з кутовими точками наведена на рисунку 1.1 Звіту з ОВД.

Планована діяльність передбачається на земельних ділянках з кадастровими номерами: 3220882600:04:003:0166 (площею 38 га) - розробка пісків; 3220882600:04:003:0121 (площею 2 га) - карти наміву, проммайданчик. Земельні ділянки належать ТОВ «ГРАЙТ ЛІМІТЕД» на підставі договорів купівлі-продажу земельних ділянок (додаток 3 до Звіту з ОВД). Карта-схема земельних ділянок, що передбачається використовувати під плановану діяльність, наведена на рисунку 1.3 Звіту з ОВД.

Ґрунтовий покрив в межах території планованої діяльності (родовище пісків та проммайданчик) представлений двома агрогосподарськими групами ґрунтів: дернові глибокі глейові легкосуглинкові ґрунти та їх опідзолені відміни (178 г); дернові глибокі глейові

середньосуглинкові ґрунти та їх опідзолені відміни (178 д). На території планованої діяльності відсутні групи ґрунтів, що відносяться до особливо цінних. Карта-схема ґрунтів території планованої діяльності родовища пісків наведена на рисунку 1.6 Звіту з ОВД.

Планована діяльність з видобутку родовища пісків «Гнідин 4» (межі кар'єру) буде здійснюватися в межах прибережної захисної смуги озера Святище та озера Піщане без порушення режиму господарської діяльності, встановленого вимогами статті 89 Водного кодексу України. Роботи з видобування піску в межах прибережної захисної смуги поверхневих водойм (озеро Святище, озеро Піщане) будуть здійснюватися відповідно до вимог законодавства, зокрема статей 86, 87 Водного кодексу України, постанови Кабінету Міністрів України від 23.01.2024 № 80 «Про внесення змін до Порядку користування землями водного фонду», постанови Кабінету Міністрів України від 13.05.1996 № 502 «Про затвердження Порядку користування землями водного фонду». Інформація щодо можливості здійснення планованої діяльності з видобування піску в межах родовища пісків «Гнідин 4» та умови здійснення планованої діяльності з видобування піску наведені в листі Державного агентства водних ресурсів від 25.09.2024 № 5486/5/4/11-24 (додаток 7 до Звіту з ОВД). Карта-схема контуру балансових запасів піску в межах прибережної захисної смуги наведена в додатку 31 до Звіту з ОВД.

Під час провадження планованої діяльності, природним ресурсом, що планується до використання, є сучасні алювіальні піски голоценового віку. Потужність корисної копалини колюється в межах від 14,1 до 18,4 м, в середньому становить 17,1 м. Балансові запаси піску затверджені протоколом засідання колегії ДКЗ України від 21.03.2024 № 5694 (додаток 2 до Звіту з ОВД). Розрахунок видобувних запасів і об'ємів розкривних порід у межах ділянки надр «Гнідин 4» наведено в таблиці 1.4 Звіту з ОВД.

Розробка родовища буде здійснюватися гідромеханізованим способом, за допомогою плавучого земснаряда, із зовнішнім відвалоутворенням. Продуктивність кар'єра по корисній копалині, згідно з режимом роботи підприємства, наведена в таблиці 1.5 Звіту з ОВД. Основні параметри системи розробки обводнених пісків родовища приведені в таблиці 1.8 Звіту з ОВД. Генеральний план кар'єру наведений на рисунку 1.21 Звіту з ОВД. Карта-схема кар'єру по рокам відпрацювання (календарний план) наведена в додатку 12 до Звіту з ОВД.

Розробка корисної копалини родовища починається із західної частини родовища. Відпрацювання здійснюватиметься по картах, паралельними траншеями, на ширину родовища, з просуванням фронту робіт із заходу на схід.

Технологічна схема добувних робіт передбачає:

- розробку корисних копалин електричним плавучим земснарядом. Основна частина родовища, що представлена обводненими пісками, відпрацюється за допомогою засобів гідромеханізації з використанням земснаряду НСС 800/40-К-ГР-Е, який обладнаний шламовим насосом, з транспортуванням пульпи плавучим, а потім береговим пульпопроводом (пульпопровід з 0 від 250 до 350 мм);

- гідротранспортування видобутих обводнених пісків з використанням плавучого пульпопроводу (труби поліетиленові на поплавках) до берегового пульпопроводу з електричною насосною станцією, а далі - на карти наміву.

З метою збереження стійкості природного ухилу берегів, встановлюється охоронна зона вздовж берегів. У Звіті з ОВД виконано математичне моделювання стійкості укосів з урахуванням фізико-механічних властивостей пісків та обводненості родовища - уточнено ширину смуги безпеки. За результатами математичного моделювання визначено, що можливі процеси зрушення від верхньої брівки узбережжя можуть відбуватись: для розрізу 1-1 на відстані - 15 м, для розрізу 2-2 - 13,5 м. При відпрацюванні родовища, для забезпечення стійкого положення берегової лінії, необхідно встановити захисну зону в розмірі 15 м від протилежного берега. Розрахунок стійкості укосів та моделювання процесів зміщення, з урахуванням фізико-механічних властивостей пісків, наведено в додатку 33 до Звіту з ОВД. Вздовж берегової лінії, де не розробляються піски, для забезпечення цілісності берегів, недопущення розмиву та обвалення берегів, забезпечується охоронна зона в розмірі 15 м від берегової лінії.

Згідно зі Звітом з ОВД, робота земснаряда призводить до підвищення концентрації завислих речовин в зоні розробки піску. Розрахована довжина шлейфу мутності залежно від фракцій становить 6,6-41,5 м. Розрахована площа шлейфу мутності становить 207,5 м².

Карти наміву передбачається розташувати в межах промислового майданчика. Передбачається облаштування двох карт наміву. На одну карту проведиметься намів, на іншій карті здійснюватиметься зневоднення піску внаслідок фільтрації води.

Намів карт передбачається безстакадним, низькоопорним одностороннім способом із зосередженим випуском пульпи. Скидання води з карти наміву передбачається в односекційний водоскидний колодязь шандорного типу. З шандорного колодязя вода по водовідвідній канаві відводиться в ставок-відстійник площею 0,2 га. Освітлена вода по трубопроводу скидається в озеро Святище через глибинний розсіюючий випуск, розташований в акваторії озера. Карта-схема розташування місця скиду кар'єрних вод наведена на рисунку 1.26 Звіту з ОВД. Проект розрахунку нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водний об'єкт наведено в додатку 14 до Звіту з ОВД.

Перелік кар'єрного обладнання наведено в таблиці 1.8 Звіту з ОВД.

Режим роботи кар'єру:

- розкривні роботи: сезонний, кількість робочих днів протягом року - 190 (5 робочих днів на тиждень), кількість змін - 1, тривалість зміни - 8 годин;

- видобувні роботи: сезонний, безперервний, кількість робочих днів протягом року - 260 (5 робочих днів на тиждень), кількість змін - 2, тривалість зміни - 12 годин.

Відповідно до Звіту з ОВД, після повного закінчення видобутку корисної копалини, на території планованої діяльності утворюється відпрацьований простір - водоймище, що з'єднано з озером Святище, площею виробки до 38 га, глибиною до 17,1 м та наявний проммайданчик площею 2 га.

Після відпрацювання корисної копалини на повну потужність затверджених балансових запасів виконуються рекультивацийні роботи. Рекультивация порушених земель передбачається в два етапи: гірничотехнічна та біологічна.

Опис і оцінка можливого впливу на довкілля планованої діяльності

Планована діяльність з розробки родовища пісків «Гнідин 4» може впливати на компоненти довкілля. Впливу можуть зазнати геологічне, повітряне, водне середовища, земельні ресурси, рослинний і тваринний світ.

Незапланований негативний вплив на навколишнє середовище можливий лише при аварійних ситуаціях. Можливими причинами аварійних ситуацій можуть бути порушення техніки безпеки при експлуатації техніки та проведенні гірничих робіт, порушення правил безпеки руху, правил пожежної безпеки; природне фізичне зношення вузлів технічних засобів; причини природного характеру.

При штатних умовах експлуатації об'єкта планованої діяльності аварійні ситуації не передбачаються. З метою недопущення виникнення аварійних ситуацій Звітом з ОВД передбачено ряд організаційно-технічних заходів, спрямованих на локалізацію та ліквідацію ситуації, а також недопущення забруднення навколишнього природного середовища, впровадження заходів щодо дотримання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Санітарно-захисна зона (далі - СЗЗ) для об'єкту визначається відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24.07.1996 за № 379/1404 (далі - ДСП-173-96).

Згідно зі Звітом з ОВД, для підприємств з видобування піску ДСП-173-96 розмір СЗЗ не встановлено. Відстань до житлових будинків (дачні будинки на території Золочівської об'єднаної територіальної громади та м. Київ) від кутових точок родовища пісків «Гнідин 4» становить: у західному напрямку - 58 м (точка 1), 215 м (точка 12), 40 м (точка 13); у східному напрямку - 1790 м (точка 11), 1620 м (точка 8). Карта-схема розташування житлових будинків по відношенню до кутових точок родовища пісків «Гнідин 4» та проммайданчика наведена на рисунку 1.5 Звіту з ОВД. Розмір СЗЗ для планованої діяльності визначено шляхом розрахунку. Карта-схема розрахункової СЗЗ для планованої діяльності наведена в додатку 22 до Звіту з ОВД.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ, враховуючи дані, наведені в звіті з оцінки впливу на довкілля, а саме те, що:

- **планована діяльність.** Метою планованої діяльності є розробка родовища пісків «Гнідин 4»;

- **вплив на ґрунти та геологічне середовище під час провадження планованої діяльності.** Відповідно до Звіту з ОВД, у процесі видобутку корисних копалин земельні ресурси зазнають впливу, який виражається у виведенні з обігу земель під об'єкти планованої діяльності, порушенні шару ґрунту і підстиляючих порід, порушенні природного рельєфу в межах земельного відводу. Внаслідок реалізації планованої діяльності землі зазнають змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів, материнських порід та в гідрологічному режимі.

Згідно зі Звітом з ОВД, при проведенні робіт передбачається зняття ґрунтово-рослинного шару ґрунту. Знятий ґрунт буде використано для рекультиваций порушених при реалізації планованої діяльності земель.

Відповідно до Звіту з ОВД, розробка родовища призведе до порушення цілісності земної поверхні, надр. Вплив на стан геологічного середовища та надр при розробці родовища буде відзначатися в зміні ландшафтної характеристики місцевості та стану надр. Вплив на геологічне середовище характеризується в основному як механічний і супроводжується виїмкою корисної копалини, переміщенням розкривних порід у відвали, руйнацією ґрунтового покриву, утворенням кар'єрної виробки. Цей вплив обмежений виділеною під видобуток територією. Вплив на геологічне середовище за межами ліцензійної ділянки не передбачається.

Небезпечні геологічні процеси і явища в районі проведення розробки родовища відсутні. Активізація небезпечних геологічних процесів (обвали, зсуви, суфозія, ерозійні процеси), зумовлених провадженням планованої діяльності, та активізація ендегенних процесів у результаті експлуатації кар'єру на суміжній території не передбачаються. Планована діяльність буде мати локальний вплив на геологічне середовище.

Згідно зі Звітом з ОВД, для зменшення негативного впливу на надра передбачається раціональне використання і охорона надр при розробці родовища, проведення рекультиваций кар'єру, запровадження проектних рішень та технологій, спрямованих на попередження забруднення геологічного середовища, забезпечення виконання вимог Кодексу України про надра, Гірничого Закону України;

- **вплив на атмосферне повітря під час провадження планованої діяльності.** Згідно зі Звітом з ОВД, при реалізації планованої діяльності очікуються викиди забруд-

нюючих речовин від роботи двигунів внутрішнього згоряння техніки/автотранспорту та кар'єрного обладнання.

Характеристика джерел утворення та джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та їх параметри наведена в додатках 17-21, 23 до Звіту з ОВД. Розрахунок валових викидів при здійсненні робіт наведено в розділі 1.5 Звіту з ОВД. Результати розрахунку викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря при знятті ґрунтово-рослинного шару та пухких розкривних порід наведено в таблиці на сторінці 140-143 Звіту з ОВД. Загальні валові викиди забруднюючих речовин (включаючи пересувні джерела викиду) під час провадження планованої діяльності наведено в таблиці на сторінці 150 Звіту з ОВД. Загальна кількість забруднюючих речовин при видобутку піску становить 42,17705 т.

Доцільність проведення розрахунку розсіювання від об'єкта планованої діяльності наведено в розділі 1.5 Звіту з ОВД. Для перевірки впливу підприємства на стан забруднення атмосферного повітря було проведено розрахунок розсіювання у контрольних точках на межі підприємства, розрахункової СЗЗ та найближчої житлової забудови. Розрахунок розсіювання забруднюючих речовин наведені в додатках 17-23 до Звіту з ОВД.

Згідно з виконаними розрахунками розсіювання, максимальні приземні концентрації всіх забруднюючих речовин, що поступають в атмосферу від джерел викидів на межі сельбищної зони та прийнятої СЗЗ становлять:

- КТ1 (на захід від родовища, 215 м) - 0,501552 ГДК;
- КТ2 (на захід від родовища, 40 м) - 0,548157 ГДК;
- КТ3 (на захід від родовища, 58 м) - 0,525670 ГДК;
- КТ4 (межа СЗЗ, 290 м в східному напрямку) - 0,623203 ГДК;
- КТ5 (межа СЗЗ, 30 м в південному напрямку) - 0,924232 ГДК;
- КТ6 (межа СЗЗ, 20 м в західному напрямку) - 0,572142 ГДК;
- КТ7 (межа СЗЗ, 32 м в північному напрямку) - 0,637362 ГДК.

Максимальні приземні концентрації з урахуванням групи сумарної 31 (оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO₂]), сірки діоксид) становлять:

- КТ1 (на захід від родовища, 215 м) - 0,907669 ГДК;
- КТ2 (на захід від родовища, 40 м) - 0,943015 ГДК;
- КТ3 (на захід від родовища, 58 м) - 0,937209 ГДК;
- КТ4 (межа СЗЗ, 290 м в східному напрямку) - 0,990561 ГДК;
- КТ5 (межа СЗЗ, 30 м в південному напрямку) - 0,985936 ГДК;
- КТ6 (межа СЗЗ, 20 м в західному напрямку) - 0,980009 ГДК;
- КТ7 (межа СЗЗ, 32 м в північному напрямку) - 0,992053 ГДК.

Згідно зі Звітом з ОВД, за результатами розрахунку розсіювання, викиди забруднюючих речовин відповідають гігієнічним нормативам, перевищення ГДК по кожній забруднюючій речовині від викидів підприємства відсутні;

- **вплив на водне середовище під час провадження планованої діяльності.** Відповідно до Звіту з ОВД, планована діяльність з видобутку піску родовища пісків «Гнідин 4» (межі кар'єру) буде здійснюватися:

- у межах прибережної захисної смуги (100 м) озера Святище, площа озера 98 га. Згідно з даними Звіту з ОВД, озеро Святище пов'язане мережею проток з озерами Мартишів, Небреж і Тягле, що належать до заповідної зони Екопарк Осокорки, і знаходяться у юрисдикції Києва. Водночас, озеро Святище, знаходиться у розпорядженні Гнідинської сільської ради Бориспільського району;

- у межах прибережної захисної смуги озера Піщане (100 м), площа озера 2,3 га. Озеро розташоване на південь від родовища пісків на відстані 71 м;

- за межами прибережних захисних смуг (100 м) безіменних озер, площа кожного озера менше 3 га. Озера розташовані на сході від родовища пісків на відстані 185-200 м.

Карта-схема прибережної захисної смуги водних об'єктів (озеро Святище, озеро Піщане, безіменні озера) наведена на рисунку 1.7 Звіту з ОВД. Карта-схема контуру балансових запасів піску в межах прибережної захисної смуги наведена в додатку 31 до Звіту з ОВД.

Згідно зі Звітом з ОВД, роботи з видобування піску в межах прибережної захисної смуги здійснюватимуться відповідно до вимог законодавства. Видобуток піску на землях водного фонду буде здійснюватися за проектом робіт з видобування піску, погодженим згідно з вимогами законодавства: обласними державними адміністраціями; центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства; центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр. Копії листів погодження робочого проекту наведено в додатку 34 до Звіту з ОВД.

Відповідно до Звіту з ОВД, при розробці родовища можливий вплив на підземні водні горизонти, за рахунок чого, утвориться депресійна лійка. За результатами розрахунку, радіус депресійної лійки становить 1224 м (від центру кар'єру). Розрахунок депресійної лійки наведено в звіті з гідрогеологічного дослідження впливу розробки родовища пісків «Гнідин 4» на водне середовище (додаток 24 до Звіту з ОВД). Водонесні горизонти, в межах родовища, характеризуються як напівобмежені з границею першого роду, якою є озеро Святище, розташоване на захід від родовища. У межах депресійної лійки, що виникатиме при розробці кар'єру, з врахуванням наявної границі першого роду, відсутні житлові будинки.

Технологія видобування пісків земснарядом передбачає використання озерної води для транспортування вологого піску на карти наміву, де відбувається зневоднення піску. Після карт наміву освітлені кар'єрні води повертаються в озеро Святище;

- **вплив на рослинний і тваринний світ, території та об'єкти природно-заповідного фонду під час провадження планованої діяльності.** Листом Департаменту природно-заповідного фонду та біорізноманіття Міндовкілля від 19.08.2024 № 11/-02/3040 повідомлено, що згідно з даними обліку територій та об'єктів природно-заповідного фонду України станом на 01.01.2024 інформація про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах ділянки відсутня. Разом з тим, територія планованої діяльності розташована на території-кандидат Смарагдової мережі Left bank floodplain of the Dnieper river (UA0000474).

Згідно з листом Департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної військової адміністрації від 28.02.2024 № 558-28/05.3-2024, у межах ділянок планованої діяльності відсутні території та об'єкти природно-заповідного фонду. Клопотання щодо

необхідності створення нововиявлених територій та об'єктів природно-заповідного фонду у межах території планованої діяльності до Департаменту не надходили. Копії вищезазначених листів наведено в додатку 8 до Звіту з ОВД.

Відповідно до Звіту з ОВД, найближчий об'єкт природно-заповідного фонду - ландшафтний заказник місцевого значення «Осокорківські луки» знаходиться на відстані 600 м від меж родовища пісків «Гнідин 4». Карта-схема розташування об'єктів природно-заповідного фонду відносно родовища пісків «Гнідин 4» наведена на рисунку 1.9 Звіту з ОВД. Територія планованої діяльності входить до екологічного коридору регіонального рівня в складі екомережі.

За даними Звіту з ОВД, з метою оцінки стану популяцій видів флори, фауни та природних оселищ на території планованої діяльності науковцями проведено фахові дослідження та складено науковий звіт «Оцінка стану флори та фауни і стану природних оселищ на території родовища «Гнідин 4» та на території прилеглій до родовища «Гнідин 4» (в межах 500 м). Оцінка впливу реалізації планованої діяльності ТОВ «Грайт Лімітед» з розробки родовища «Гнідин 4» на стан флори та фауни і стан природних оселищ» (додаток 9 до Звіту з ОВД).

За результатами проведених досліджень встановлено наступне:

- у межах території планованої діяльності, безпосередньо поряд з територією планованої діяльності та в межах СЗЗ відсутні види флори та фауни, занесені до Червоної книги України, Резолюції 6 Бернської конвенції (в тому числі види, що мігрують через досліджувану територію), угруповання Зеленої книги України та оселища Резолюції 4 Бернської конвенції;

- на території планованої діяльності під час натурних обстежень охоронюваних видів тварин, біотопів їх проживання та тваринних угруповань не ідентифіковано;

- планована діяльність не впливатиме на міграцію птахів; водно-болотні та прибережні птахи, амфібії, ссавці, рептилії, не зазнаватимуть прямого та опосередкованого впливу від планованої діяльності.

У додатку 32 до Звіту з ОВД наведено копію акта обстеження зелених насаджень на території планованої діяльності.

Згідно зі Звітом з ОВД, робота земснарядів призводить до підвищення концентрації завислих речовин в зоні розробки піску. Прямий вплив на іхтіофауну незначний - зона каламутності обмежена за площею. Іхтіофауна пряма втрата не наноситься - риби мігрують з зони каламутності, втрачається тільки кормова база, в результаті чого знижується рибопродуктивність ділянки водоймища. За кілька років, внаслідок поглиблення озера відбудеться стабілізація умов для існування гідробіонтів та відновлення гідроекологічного стану озера.

Оцінка впливу планованої діяльності на стан іхтіофауни і водних біоценозів, розрахунок вартості компенсаційних заходів (включаючи кормову базу та нерестовища) наведені в звіті «Розробка родовища пісків Гнідин 4. Розділ «Оцінка впливу робіт на стан іхтіофауни і водних біоценозів. Гідроекологічні дослідження. Розрахунок вартості компенсаційних заходів» (додаток 10 до Звіту з ОВД). З метою зниження впливу на водні біоресурси при розробці піску Звітом з ОВД передбачені відповідні заходи.

Враховуючи вищевикладене, висновком з оцінки впливу на довкілля встановлено відповідні екологічні умови провадження планованої діяльності;

- **вплив на клімат і мікроклімат під час провадження планованої діяльності.** Згідно зі Звітом з ОВД, основним джерелом теплового забруднення на території планованої діяльності буде розсіювання в навколишнє середовище теплоти, яка виділяється у теплових процесах, пов'язаних зі згоранням палива в двигунах техніки. При реалізації планованої діяльності з експлуатації кар'єру утворюються парникові гази прямої дії у кількості: метан (CH₄) - 0,00008 т/рік; азоту діоксид (N₂O) - 0,00004 т/рік; вуглецю діоксид (CO₂) - 1,054 т/рік;

- **вплив на соціальне та техногенне середовища під час провадження планованої діяльності.** Згідно зі Звітом з ОВД, на території планованої діяльності та в межах впливу відсутні об'єкти культурної та археологічної спадщини.

Відповідно до Звіту з ОВД, оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря проведена за розрахунками ризику розвитку неканцерогенних і канцерогенних ефектів. Розрахунок сумарного неканцерогенного ризику впливу сполук при реалізації планованої діяльності наведено в таблицях 5.2-5.3 Звіту з ОВД. Для всіх речовин рівень неканцерогенного ризику є допустимий. Індивідуальний канцерогенний ризик впливу на здоров'я населення є мінімальним та низьким. Розрахований рівень соціального ризику оцінюється як прийнятний;

- **вплив шуму та вібрації на довкілля під час провадження планованої діяльності.** Відповідно до Звіту з ОВД, основними джерелами шуму при здійсненні планованої діяльності буде техніка для видобутку піску та транспорт. Розрахунки рівнів шуму виконувалися в розрахункових точках на межі найближчої житлової забудови. Результати розрахунків шуму від роботи земснаряда наведено в таблиці 1.14 Звіту з ОВД. Результати розрахунків шуму кар'єрної техніки при експлуатації кар'єру наведено в таблиці 1.15 Звіту з ОВД. Сумарний рівень звуку в розрахунковій точці на відстані 500 м від джерел шуму, які використовуються при реалізації планованої діяльності складає 26 дБА; на відстані 40 м від джерел шуму, які використовуються при реалізації планованої діяльності - 45 дБА. Рівень звуку при проведенні робіт з видобутку корисної копалини, не перевищує нормативний на межі житлової забудови.

Відповідно до Звіту з ОВД, під час провадження планованої діяльності джерелами вібраційного забруднення та шкідливими виробничими факторами може бути транспортна, транспортно-технологічна та технологічна вібрація. Рівні вібрації механізмів не перевищуватимуть допустимих нормативних значень згідно з вимогами ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації». На межі найближчої житлової забудови, за санітарно-гігієнічними нормативами, рівень вібрації визначається як «відсутній»;

- **вплив радіаційного забруднення, електромагнітного та іонізуючого випромінювання на довкілля під час провадження планованої діяльності.** Відповідно до даних Звіту з ОВД, у процесі провадження планованої діяльності не передбачається утворення та використання джерел радіаційного забруднення та випромінювання. Планована діяльність не відноситься до підприємств з технологічними процесами, які є джерелами статичної електрики, електромагнітних та іонізуючих випромінювань, інших шкідливих факторів.

Під час проведення геолого-економічної оцінки було відібрано проби на визначення ефективної сумарної питомої активності природних радіонуклідів. Визначення природної радіоактивності корисної копалини родовища в надрах проводилась згідно НРБУ-97 «Норми радіаційної безпеки України». Сумарна питома активність склала 19,3-29,1 Бк/кг. Результати радіаційно-гігієнічної оцінки наведені в таблиці 1.16 Звіту з ОВД. Результати радіаційного дослідження пісків наведено в додатку 25 до Звіту з ОВД;

- **управління відходами під час провадження планованої діяльності.** Відповідно до Звіту з ОВД, при реалізації планованої діяльності утворюватимуться відходи: небезпечні відходи - 1,26 т/рік; відходи що не є небезпечними - 92,45 т/рік. Загальна кількість відходів, що утворюватимуться при реалізації планованої діяльності становить 93,71 т/рік. Розрахунок утворення відходів при реалізації планованої діяльності та управління відходами наведено в розділі 1.5 Звіту з ОВД.

Згідно зі Звітом з ОВД, підприємством буде забезпечено роздільне збирання відходів та передача відходів спеціалізованим підприємствам (за договорами) на відновлення/видалення відходів,

а також з урахуванням усієї інформації, зауважень і пропозицій, що надійшли протягом строку громадського обговорення (звіт про громадське обговорення разом з таблицею повного, часткового врахування або обґрунтованого відхилення зауважень і пропозицій є невід'ємною частиною цього висновку), вважає допустимим/недопустимим провадження планованої діяльності з огляду на нижченаведене, а саме:

на підставі наведених у Звіті з ОВД оцінок впливів на компоненти довкілля (ґрунти та геологічне середовище, атмосферне повітря, водне середовище, рослинний і тваринний світ, природно-заповідний фонд, клімат і мікроклімат, соціальне та техногенне середовища) сукупний вплив планованої діяльності є допустимим;

за результатами аналізу звіту з оцінки впливу на довкілля встановлено, що основний вплив планованої діяльності очікується на геологічне середовище, ґрунти, атмосферне повітря, водне середовище, рослинний та тваринний світ.

При виконанні екологічних умов, встановлених для планованої діяльності, зазначені впливи на компоненти довкілля можуть характеризуватись як екологічно допустимі.

Екологічні умови провадження діяльності:

1. Для планованої діяльності встановлюються такі умови використання території та природних ресурсів під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності, а саме:

- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до вимог Земельного кодексу України, законів України «Про охорону земель», «Про землеустрій», «Про державний контроль за використанням та охороною земель» та згідно з Правилами розроблення робочих проектів землеустрою, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 86;

- до початку провадження планованої діяльності здійснити зміну цільового призначення земельних ділянок з 01.03 для ведення особистого селянського господарства на 11.01 для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами;

- користування земельними ділянками здійснювати лише при наявності документів землекористування та з цільовим призначенням земель, що відповідає даній планованій діяльності;

- при проведенні гірничо-підготовчих робіт, передбачити зняття та складування гумусових горизонтів з метою подальшого їх використання при рекультивативних роботах;

- не допускати змішування родючого ґрунту з мінеральним ґрунтом;

- зняття, перенесення та зберігання розкривних порід та ґрунтово-рослинного шару, здійснювати відповідно до вимог законодавства;

- на суб'єкта господарювання покладається обов'язок збереження якісних показників родючості ґрунтів, які знімаються та складуються, з метою їх подальшого повернення у стан придатний для використання за призначенням;

- здійснювати зберігання розкривних порід та ґрунтово-рослинного шару за межами ділянок провадження планованої діяльності лише при наявності документів землекористування;

- при формуванні ярусів відвалів розкривних порід реалізовувати кути відкосів з метою попередження зсувних явищ;

- вживати заходи щодо забезпечення захищеності розкривних порід та ґрунтово-рослинного шару від вітру;

- з метою запобігання ерозії відвалів розкривних порід та родючих ґрунтів, їх поверхню закотковувати та засівати сумішшю бобовозлакових і довгорічних трав, насичення

- забезпечити захист земель від виснаження, засолення, заболочення, шкідливими речовинами, погіршення інженерно-геологічних властивостей;

- не допускати потрапляння в ґрунт відходів, нафтопродуктів, паливо-мастильних матеріалів та інших забруднюючих речовин, а у разі надзвичайних ситуацій - забезпечити локалізацію, ліквідацію та відновлення до природного стану ґрунтів;

- плановану діяльність здійснювати відповідно до вимог Кодексу України про надра та Гірничого закону України;

- здійснювати плановану діяльність на підставі спеціального дозволу на користування надрами;

- діяльність із видобування корисних копалин здійснювати в межах географічних координат ділянки надр, визначених у спеціальному дозволі на користування надрами;

- вивезення до місць постійного складування та подальше використання корисної копалини повинно здійснюватися відповідно до вимог законодавства;

- плановану діяльність здійснювати у відповідності до вимог ДБН В. 1.1-46:2017 «Інженерний захист територій, будівель і споруд від зсувів та обвалів. Основні положення»;

- забезпечити стійкість укосів берегів шляхом встановлення охоронної зони вздовж берегів;

- забезпечити моніторинг стійкості бортів і укосів відвалів, стійкості укосів берегів здійснювати геодезичний контроль їх стану;

- у разі появи ознак зсуву роботи з відвалоутворення необхідно припинити до розробки та затвердження спеціальних заходів безпеки;

- реалізацію планованої діяльності проводити з дотриманням вимог Правил охорони праці під час розробки родовищ корисних копалин відкритим способом затверджених

наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду 18.03.2010 № 61 зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.06.2010 за № 356/17651;

- виконувати заходи щодо запобігання або зменшення розвитку небезпечних геологічних процесів і явищ;
- здійснювати геолого-маркшейдерський контроль за експлуатацією родовища, дотримання проектів і планів ведення гірничих робіт;
- забезпечити маркшейдерський моніторинг за робочими і неробочими уступами і бортами кар'єру;
- здійснити рекультивацію земель після закінчення провадження планованої діяльності відповідно до діючого законодавства України;
- плановану діяльність здійснювати відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного повітря»;
- викиди забруднюючих речовин зі стаціонарних джерел підприємства можливі з урахуванням та на підставі наявності дозволу на викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами, та не повинні призводити до перевищення гігієнічних нормативів на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;
- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря із стаціонарних джерел підприємства, які не підлягають регулюванню та за якими здійснюється державний облік, не повинні призводити до перевищення гігієнічних нормативів на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;
- вживати заходи з метою мінімізації викидів забруднюючих речовин до атмосферного повітря при провадженні технологічних операцій;
- забезпечити здійснення організаційно-господарських, технічних та інших заходів щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря та дозволах на викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами;
- не перевищувати встановлені гранично допустимі концентрації по основним забруднюючим речовинам на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;
- забезпечити проведення контролю за дотриманням затверджених нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (у разі потреби, визначеної в умовах дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами);
- розробити та виконувати комплекс заходів із запобігання пиління об'єктів планованої діяльності;
- у суху вітряну пору року, забезпечити зрошення водою з поливальних машин під'їзних та експлуатаційних доріг;
- при виконанні виймально-навантажувальних і транспортувальних робіт передбачити та забезпечити виконання заходів із пилоподавлення автодоріг і під'їздів до місць навантаження і розвантаження автотранспорту та території провадження планованої діяльності;
- забезпечити дотримання очікуваних показників викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що не перевищуватимуть показники задекларовані в Звіті з ОВД;
- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів здійснювати відповідно до встановлених нормативів, затверджених наказом Мінприроди від 27.06.2006 № 309 «Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел»;
- забезпечити регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в періоді несприятливих метеорологічних умов;
- не допускати викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від обладнання, яке не визначено джерелом утворення викидів забруднюючих речовин відповідно до Звіту з ОВД;
- виконувати заходи, визначені у Звіті з ОВД щодо запобігання та зменшення впливу на повітряне середовище;
- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до вимог Водного кодексу України та Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод»;
- проведення робіт на землях водного фонду здійснювати відповідно до вимог статей 85, 86 Водного кодексу України;
- роботи, пов'язані із видобуванням корисних копалин на землях водного фонду можуть проводитись за наявності проекту, погодженого з обласною державною адміністрацією, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері водного господарства та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр;
- роботи здійснювати відповідно до вимог Порядку видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 № 557;
- забезпечити погодження видачі дозволу на проведення робіт на землях водного фонду Держрибагентством (у разі проведення робіт у рибогосподарських водних об'єктах);
- не розпочинати провадження планованої діяльності без погодження у встановленому законодавством порядку проекту та дозволу на проведення робіт на землях водного фонду;
- до початку провадження планованої діяльності надати розрахунки збитків у натуральному виразі по шлейфу мутності під час розробки і рекультивації родовища;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до обмежень, встановлених для водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг поверхневих водних об'єктів;
- з метою охорони підземних вод дотримуватись вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»;
- при реалізації планованої діяльності забезпечити виконання вимог статті 44 Водного кодексу України;
- при здійсненні планованої діяльності суворо дотримуватись вимог Правил охорони підземних вод, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 11.05.2023 № 325, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 29.06.2023 за № 1093/40149;
- забезпечити здійснення систематичних спостережень за режимом підземних вод у

зоні впливу кар'єру;

- забезпечити організацію збору, очищення дощових та талих вод;
- виконувати заходи з охорони та раціонального використання водних ресурсів, організувати повторне використання очищених кар'єрних вод для технологічних потреб виробничого процесу;
- забороняється скидати зворотні води, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо);
- скидання стічних вод у водні об'єкти допускається лише за умов наявності дозволу на спеціальне водокористування та встановлених нормативів ГДС забруднюючих речовин у водні об'єкти із зворотними водами;
- забезпечити дотримання очікуваних кількісних та якісних показників скиду речовин у зворотних водах відповідно до встановлених нормативів ГДС забруднюючих речовин у водні об'єкти із зворотними водами;
- не допускати потрапляння неочищених стічних вод у поверхневі водні об'єкти та у підземні водоносні горизонти;
- забезпечувати контроль за технічним станом дренажної та водозбірної мереж;
- поведження з господарсько-побутовими стічними водами здійснювати на підставі договорів із спеціалізованими організаціями, у відповідності до вимог законодавства;
- водовідведення здійснювати з урахуванням вимог Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.12.2017 № 316, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 15.01.2018 за № 56/31508;
- при здійсненні планованої діяльності суворо дотримуватись вимог Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1999 № 465;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України», Положень про Проекти організації територій установ природно-заповідного фонду України, затверджених наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 06.07.2005 № 245, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України від 29.07.2005 за № 829/11109;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про Червону книгу України»;
- забезпечити дотримання вимог статті 39 Закону України «Про тваринний світ»;
- забезпечити охорону середовищ існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин;
- забороняється проводити роботи, які є джерелом підвищеного шуму та дискомфорту у період масового розмноження диких тварин - з 1 квітня до 15 червня;
- гірничо-підготовчі роботи, які включають в себе зняття ґрунтово-рослинного шару на ділянках, призначених під видобування корисних копалин, починати в позагніздовий або в передгніздовий період;
- у разі виявлення на території планованої діяльності рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення видів рослинного та тваринного світу, забезпечити розроблення відповідних заходів щодо збереження їх умов місцезростання та середовищ існування;
- у разі необхідності знесення зелених насаджень, здійснити обстеження (із залученням кваліфікованих спеціалістів) дерев і чагарників (зелених насаджень), які підлягають видаленню, зокрема в частині встановлення їх видового та кількісного складу, визначити перелік компенсаційних заходів, результати надати до уповноваженого центрального органу;
- вирубку зелених насаджень здійснювати відповідно до вимог статті 28 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 № 1045, а також відповідних порядків, затверджених рішеннями органів місцевого самоврядування;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до Закону України «Про екологічну мережу»;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до режиму охорони та використання територій, об'єктів екомережі;
- провадження планованої діяльності здійснювати з урахуванням регіонального екокоридору;
- плановану діяльність здійснювати з дотриманням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 № 1286 «Про затвердження Положення про Зелену книгу України»;
- провадження планованої діяльності здійснювати з урахуванням об'єкту-кандидата Смарагдової мережі Left bank floodplain of the Dnieper river (UA0000474), у відповідності до заборон та обмежень, встановлених для об'єктів та територій Смарагдової мережі;
- плановану діяльність здійснювати згідно з вимогами Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.08.2022 № 622, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.10.2022 за № 1245/38581;
- плановану діяльність здійснювати з урахуванням обмежень, встановлених Правилами любительського рибальства, затверджених наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.09.2022 № 700, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 16.11.2022 за № 1412/38748 та наказами органів рибохорони у відповідних районах діяльності на підставі науково-біологічних обґрунтувань наукових установ;
- термін початку робіт щорічно погоджувати з Управлінням Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у м. Києві та Київській області з урахуванням заборон та обмежень для нерестового періоду;
- забороняється видобуток корисних копалин у період нересту риб;
- здійснювати організаційні та технічні заходи для запобігання загибелі іхтіофауни під час виробничих процесів, експлуатації транспортних засобів, проведення робіт;
- забезпечити облаштування земснарядів рибозахисними пристроями;
- проводити комплексний екологічний моніторинг, з відшкодуванням збитків, заподія-

них навколишньому природному середовищу та водним біоресурсам, за фактично виконаними роботами, що розраховуються в установленому законодавством порядку;

- забезпечити здійснення компенсаційних заходів рибному господарству шляхом штучного відтворення водних біоресурсів або в інший визначений законодавством спосіб;

- забезпечити достатній захист біотопів, а також розвиток кормової бази нагулу молоді риб і їх відтворення;

- забезпечити зниження впливу на водні біоресурси при розробці піску шляхом: розробки родовища на обмеженій ділянці водного дзеркала, для забезпечення можливості іхтіофауни мігрувати та сховатися у безпечних місцях; встановлення плаваючого загороження «мулова завіса»; видобування пісків не проводити в період нересту риби;

- здійснювати плановану діяльність відповідно до законів України «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини»;

- якщо під час проведення робіт буде виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити їхнє подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини. Роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини можуть проводитися тільки після повного дослідження цих об'єктів;

- не перевищувати показників виробничого шуму та вібрації на межі житлової забудови та санітарно-захисної зони, встановлених нормативно-правовими актами та санітарними нормами;

- забезпечити розробку та реалізацію технічних заходів щодо зменшення шуму та вібрації при провадженні планованої діяльності;

- управління відходами здійснювати відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», документів дозвільного характеру та укладених договорів із суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, у тому числі, з небезпечними;

- забезпечити здійснення класифікації відходів відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів з урахуванням Переліку властивостей, що роблять відходи небезпечними;

- забезпечити укладання договорів із суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, у тому числі, з небезпечними;

- вести облік відходів, що утворилися в результаті діяльності та подавати відповідну звітність;

- забезпечити здійснення діяльності підприємства таким чином, щоб запобігати утворенню відходів, зменшувати їх утворення, запобігати їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище;

- забезпечити зменшення утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління в процесі промислового виробництва;

- забезпечити утримання в належному санітарному і технічному стані місць утворення та зберігання відходів, дотримання встановлених правил техніки безпеки та пожежної безпеки у таких місцях;

- не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;

- забезпечити передачу небезпечних відходів суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами на підставі укладених договорів;

- реалізація планованої діяльності можлива за умов відповідності містобудівній документації, будівельним нормам і правилам, містобудівним умовам та обмеженням, затвердженим у встановленому законодавством порядку;

- здійснювати роботи відповідно до проектних рішень, затверджених (погоджених) у встановленому законодавством порядку;

- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до проектної потужності, визначеної у Звіті з ОВД;

- проводити мийку, техобслуговування та ремонт транспортних та вантажопідйомних механізмів (у тому числі регулярні профілактичні ремонти для запобігання втрат паливо-мастильних матеріалів) в спеціально обладнаних місцях з організацією збору та очистки стічних вод;

- не використовувати техніку із підтіканням паливо-мастильних матеріалів та перевищенням у відпрацьованих газах нормативно встановлених СО і СН;

- не допускати експлуатацію транспортних та інших пересувних засобів і установок, у яких вміст забруднюючих речовин у відпрацьованих газах перевищує нормативи або рівні шкідливого впливу фізичних факторів;

- здійснювати періодичний лабораторний контроль за обсягами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (концентрацією шкідливих речовин у вихлопних газах автомобілів);

- не допускати роботу машин та механізмів на «холостому ходу»;

- не допускати роботу технологічного устаткування у форсованому режимі;

- забезпечити належне утримання прилеглих до об'єкту планованої діяльності автомобільних доріг, за допомогою яких здійснюється транспортування, здійснювати заходи з пилоподавлення на них;

- в процесі реалізації планованої діяльності використовувати тільки сировину, що відповідає технічним умовам (регламентам), державним стандартам (сертифікатам якості), санітарним нормам та регламентам технологічних процесів;

- влаштувати тверде водонепроникне покриття в місцях, де проводимуться операції з нафтопродуктами;

- забезпечити зливання нафтопродуктів в резервуари тільки закритим способом (трубопроводом або через шланг) та автоматизацію процесу заправки транспорту;

- забезпечити герметичну гідроізоляцію ємностей та місць можливого забруднення ґрунтів для попередження забруднення ґрунтів та підземних вод;

- зберігання дизпалива та нафтопродуктів здійснювати в герметичних резервуарах, які розміщені на гідроізольованій території;

- у разі протоків нафтопродуктів забезпечити засипання сорбуючими матеріалами з подальшим їх збиранням та зберіганням у встановленому місці до моменту передачі спеціалізованому підприємству;

- забезпечити оснащення резервуарів, в яких зберігаються токсичні і легкозаймисті речовини, спеціальними «дихальними» клапанами випаровування в атмосферу;

- забезпечити ведення технологічного процесу та обслуговування обладнання у суворій відповідності з керівництвом по експлуатації (режимними картами), проектною документацією, виробничими інструкціями, інструкціями з техніки безпеки, протипожежної та екологічної безпеки;

- забезпечити герметизацію технологічного обладнання;

- здійснювати контроль за точним дотриманням технологічного регламенту роботи обладнання, роботою контрольно-вимірювальних пристроїв;

- використовувати в технологічному процесі справне обладнання, виготовлене з корозійностійких матеріалів;

- здійснювати проведення постійного контролю за технічним станом обладнання;

- забезпечити здійснення планово-попереджувальних ремонтів обладнання, своєчасне проведення технічних оглядів і ремонтів;

- забезпечити дотримання вимог щодо вибухо- та пожежобезпечності планованої діяльності відповідно до вимог законодавства України;

- забезпечити дотримання умов, встановлених для меж охоронних зон електричних мереж, повітряних ліній електропередачі, трансформаторних підстанцій, розподільчих пунктів та пристроїв призначених для передачі та розподілу електричної енергії;

- дотримуватись інших природоохоронних заходів, передбачених відповідними технологічними регламентами та Звітом з ОВД;

- призначити відповідальних осіб у сфері дотримання вимог чинного законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

- здійснювати провадження планованої діяльності за умов наявності та з дотриманням усіх документів, у т. ч. документів дозвільного характеру, які з огляду на законодавство регулюють зазначену діяльність;

- у разі встановлення факту перевищення щодо будь-якого показника, що контролюється - забезпечити вжиття заходів щодо приведення технологічного процесу до штатного стану та відповідного реагування;

- дотримуватись вимог Закону України «Про систему громадського здоров'я»;

- плановану діяльність здійснювати відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 24.07.1996 № 379/1404;

- до початку провадження планованої діяльності узгодити з Державною службою України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів встановлення розміру санітарно-захисної зони для підприємства;

- не розпочинати провадження планованої діяльності до узгодження з Державною службою України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів встановлення розміру санітарно-захисної зони для підприємства;

- забезпечити здійснення оцінки впливу на довкілля у разі змін планованої діяльності, які підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля».

2. Для планованої діяльності встановлюються такі умови щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та усунення їх наслідків, а саме:

- забезпечити дотримання норм пожежної безпеки відповідно до чинних нормативно-правових актів;

- розробити план організаційних заходів щодо локалізації та ліквідації аварійних ситуацій, аварій;

- припиняти будь-які роботи при виникненні нештатних ситуацій (аварія, несправність, несприятливі метеорологічні умови тощо) до приведення технологічного процесу в відповідність до регламентних умов;

- при виникненні аварійних, нештатних ситуацій характеристики кількісного та якісного впливу на компоненти довкілля, компенсаційні заходи визначаються в порядку вимог діючих законодавчих норм та актів;

- забезпечити наявність чіткого регламенту та необхідної кількості засобів для локалізації та ліквідації, у повному обсязі, з метою мінімізації можливого негативного впливу на навколишнє природне середовище, будь-якої аварійної ситуації.

3. Для планованої діяльності встановлюються такі умови щодо зменшення транскордонного впливу планованої діяльності,* а саме:

- підстави для здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля відсутні.

4. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення таких компенсаційних заходів:**

- здійснювати оплату компенсаційних збитків при аварійних ситуаціях;

- забезпечувати відшкодування збитків за забруднення земельних ресурсів, водних ресурсів, знесення зелених насаджень відповідно до нормативно-правових актів, які регулюють вказані питання;

- здійснювати коригування проекту з урахуванням даних моніторингу та сучасних показників питомих капіталовкладень на одну тонну риби сирцю в промисловій мережі;

- здійснювати компенсаційні заходи шляхом штучного відтворення водних біоресурсів;

- забезпечити озеленення та організацію санітарно-захисної зони підприємства, у відповідності до вимог пункту 5.13 ДСП-173-96;

- своєчасно та в повному обсязі сплачувати обов'язкові екологічні платежі.

5. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження впливу планованої діяльності на довкілля, а саме:**

- здійснювати утримання території планованої діяльності в належному санітарному та екологічному стані;

- своєчасно проводити ремонт дорожнього покриття з метою зменшення інфільтрації забруднених нафтопродуктами поверхневих стічних вод в ґрунти та ґрунтові води;

- забезпечити працівників засобами колективного та індивідуального захисту від шуму та вібрації (шумозахисні навушники, вкладиші для вух, шумозахисні шоломи, віброзахисні рукавиці та інші 313), а також ефективне їх використання;

- дотримуватись допустимих рівнів вібрації при роботі транспортних механізмів та техніки;

- здійснювати організаційні, економічні, екологічні та інші заходи, спрямовані на раціональне використання та охорону земель, їх захист від шкідливого антропогенного впливу;

- вести роботи способами, які забезпечують збереження природних комплексів та об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, сприяти формуванню екологічної мережі;

- забезпечувати охорону типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань;

- розробити та затвердити план рекультиваційних робіт;

- забезпечити екологічну безпеку, раціональне використання природних ресурсів, додержання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

6. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення післяпроектного моніторингу, а саме:**

- щопівроку здійснювати маркшейдерський відомчий контроль за правильністю розробки родовища, за виконанням вимог по охороні надр і найбільш повному вилученню з надр корисної копалини, за виконанням заходів, що забезпечують при проведенні гірничих робіт безпечність для життя і здоров'я робітників і охорону об'єктів, споруд від шкідливого впливу цих робіт;

- щопівроку здійснювати дослідження стану якості ґрунтів, що потрапляють в санітарно-захисну зону підприємства, у випадку погіршення їх стану, передбачити компенсаційні заходи та забезпечити їх подальше виконання;

- здійснювати моніторинг щодо гірничої розробки надр за Програмою гірничого моніторингу, наведеною в Звіті з ОВД;

- щорічно здійснювати контроль викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від організованих джерел викидів;

- щоквартально здійснювати моніторинг впливу планованої діяльності на якість атмосферного повітря на межі прийнятої санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;

- щорічно здійснювати контроль викиду забруднюючих речовин автотранспортом;

- щоквартально здійснювати гідрогеологічні спостереження за режимом підземних та поверхневих вод в межах впливу території планованої діяльності;

- щоквартально здійснювати спостереження за якістю зворотних вод, що скидаються в озеро Святище, шляхом проведення фізико-хімічного аналізу води та рівня токсичності (щопівроку) відповідно до санітарних норм і правил;

- щоквартально здійснювати спостереження за екологічним станом озера Святище - на 500 м вище та 500 м нижче місця скиду, шляхом проведення фізико-хімічного аналізу води (щоквартально) та рівня токсичності (щопівроку) відповідно до санітарних норм і правил;

- щоквартально здійснювати моніторинг каламутності (концентрація зважених часток) води в озері в місці роботи земснаряда;

- щоквартально здійснювати гідрогеологічні спостереження за режимом та якісними показниками поверхневих та підземних вод у зоні впливу планованої діяльності за допомогою колодязів та водогосподарських свердловин в найближчій житловій забудові (у

разі їх наявності);

- щорічно здійснювати дослідження щодо виявлення видів мігруючої фауни, у тому числі птахів, а також місць масового розмноження тварин, у межах зони впливу кар'єру, із забезпеченням розробки заходів мінімізації негативного впливу, у разі виявлення таких;

- здійснювати щорічний моніторинг стану водних біоресурсів в районі проведення робіт;

- щоквартально здійснювати моніторинг впливу шуму та вібрації від планованої діяльності на межі найближчої житлової забудови;

- проводити щорічний радіаційний контроль видобутої сировини в кар'єрі та продукції з неї на відповідність вимогам НРБУ-97.

Результати післяпроектного моніторингу (звіти післяпроектного моніторингу разом з копіями протоколів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках післяпроектного моніторингу чи інших матеріалів, що містять результати досліджень) подавати протягом наступного місяця за звітним до уповноваженого центрального органу, а також забезпечувати їх опублікування на власному вебсайті (у разі наявності) або направляти до органів місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що можуть зазнати впливу планованої діяльності для публікації на їх вебсайтах. Моніторинг здійснюється щорічно протягом п'яти років з моменту початку провадження планованої діяльності.

Примітка: Якщо під час провадження господарської діяльності буде виявлено значний негативний вплив цієї діяльності на життя і здоров'я населення чи довкілля та якщо такий вплив не був оцінений під час здійснення оцінки впливу на довкілля та/або істотно змішують результати оцінки впливу цієї діяльності на довкілля, рішення про провадження такої планованої діяльності за рішенням суду підлягає скасуванню, а діяльність - припиненню.

7. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля на іншій стадії проектування, а саме:**

- здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля для планованої діяльності не передбачається в разі виконання екологічних умов.

Висновок з оцінки впливу на довкілля є обов'язковим для виконання. Екологічні умови, передбачені у цьому висновку, є обов'язковими.

Висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через п'ять років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності.

Директор департаменту екологічної оцінки Міністерства економіки, довкілля та сільськогосподарства України

М.О. Шимкус

Заступник Міністра економіки, довкілля та сільськогосподарства України

В.З. Кіндратіє

Підготовлено:

Ведмідь А.І.

*Якщо здійснювалася процедура оцінки трансграничного впливу

** Якщо з оцінки впливу на довкілля випливає така необхідність.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Мінекономіки

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71,

e-mail: meconomy@me.gov.ua, сайт: www.me.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508596

06.01.2026

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля)

ЗАЗИМСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КІЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ідентифікаційний код юридичної особи 04363876

вул. Широка, буд. 6, с. Зазим'я Броварський р-н, Київська обл., 07415

(заявник та його адреса)

06.01.2026

(дата видачі)

61/6101-11321/1

(номер висновку)

11321

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

61/6101-11321/2 від 06.01.2026

(номер і дата звіту про громадське обговорення)

ВИСНОВОК

з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності

«Берегоукріплення берегу вздовж вулиці Святої Єлизавети на річці Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області, розчистка русла р. Десна від ПК0+00 до ПК9+30»

За результатами оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, здійсненої відповідно до статей 3, 6 - 7, 9 і 14* Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», а саме: планованої діяльності з берегоукріплення берегу вздовж вулиці Святої Єлизавети на річці Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області, розчистка русла р. Десна від ПК0+00 до ПК9+30, встановлено, що:

процедура оцінки впливу на довкілля (далі - ОВД) розпочата 14.03.2025 шляхом оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (далі - Реєстр) - 11321), 13.11.2025 до Реєстру внесено звіт з оцінки впливу на довкілля (далі - Звіт з ОВД), оголошення про початок громадського обговорення Звіту з ОВД та інші документи;

повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу довкілля, опри-

люднено суб'єктом господарювання в шести публічних місцях на території, де планується провадити плановану діяльність, та в усіх населених пунктах, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, підтвердженням чого є фотофіксація, а також оприлюднено в друкованих медіа «Еко Газета «Акцент»» від 03.02.2025 № 2, «Еко Журнал «Акцент»» від 03.02.2025 № 2 (52);

з дня офіційного оприлюднення зазначеного повідомлення про плановану діяльність, зауваження і пропозиції від громадськості щодо планованої діяльності до центрального уповноваженого органу не надходили;

засобами Реєстру були подані зауваження та пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до Звіту з ОВД від Громадської організації «Українська природоохоронна група» від 27.03.2025 № 378/2025;

оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля було оприлюднено в шести публічних місцях на території, де планується провадити плановану діяльність, та в усіх населених пунктах, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, підтвердженням чого є фотофіксація, а також оприлюднено в друкованих медіа «Еко Газета «Акцент»» від 10.11.2025 № 26, «Еко Журнал «Акцент»» від 10.11.2025 № 26 (76);

громадські слухання з обговорення Звіту з ОВД планованої діяльності відбулись 05.12.2025 о 14:00 годині в режимі відеоконференції;

врахування пропозицій та зауважень, що надходили з дня офіційного оприлюднення повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до Звіту з ОВД, а також протягом громадського обговорення планованої діяльності після подання Звіту з ОВД, відображено в звіті про громадське обговорення, що є невід'ємною частиною даного висновку;

інформація про результати розгляду зауважень та пропозицій, наданих заінтересованими органами в рамках консультації відображена в звіті про громадське обговорення, що є невід'ємною частиною даного висновку.

Основні характеристики та місце провадження планованої діяльності

Відповідно до наданих матеріалів, планована діяльність передбачає берегоукріплення берегу вздовж вулиці Святої Єлизавети на річці Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області, розчистку русла р. Десна від ПК0+00 до ПК9+30.

Планована діяльність (берегоукріплення) реалізується в межах берегової лінії р. Десна, в межах населеного пункту - с. Зазим'я.

Планована діяльність передбачає: виконання берегоукріплення укосного типу — 515 м берегу р. Десна; вертикальне кріплення берегу Чучманової затоки - 240 м; облаштування захисної дамби із каменю - 357 м; розчищення русла р. Десна, включаючи Чучманову затоку, замив промоїн дна та підсіпку прибережних смуг лівого берегу р. Десна. Планована діяльність відноситься до видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів згідно з Переліком видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147.

Карта-схема території робіт з берегоукріплення наведена на рисунку 1.1 Звіту з ОВД.

Карта-схема території робіт з розчищення русла р. Десна, включаючи Чучманову затоку наведена на рисунку 1.2 Звіту з ОВД.

Реалізація планованої діяльності передбачається на землях Зазимської сільської територіальної громади, на замовлення Зазимської сільської територіальної громади. Планована діяльність відповідає генеральному плану с. Зазим'я та спрямована на захист території с. Зазим'я. Фрагмент генерального плану с. Зазим'я, з визначеними територіями та обмеженнями, а також територією планованої діяльності наведено на рисунку 1.4 Звіту з ОВД. Генеральний план с. Зазим'я наведено в додатку 1 до Звіту з ОВД.

Здійснення планованої діяльності передбачається на підставі Робочого проекту «Берегоукріплення берегу вздовж вулиці Святої Єлизавети на річці Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області», розробленого Басейновим управлінням водних ресурсів середнього Дніпра Державного агентства водних ресурсів України на замовлення Зазимської сільської територіальної громади.

Згідно зі Звітом з ОВД, основні будівельні роботи при реалізації планованої діяльності передбачають: розроблення ґрунту земснарядом в мілкій частині русла річки вздовж правого берега для підсіпки прибережних смуг лівого берега та замиву промоїн дна вздовж лівого берегу, де здійснюється берегоукріплення (укосного типу) кам'яним накидом лівого берега річки Десна; зведення захисної дамби із каменю; влаштування струмененаправляючих напівзагат із каменю; влаштування вертикального кріплення Чучманової затоки.

Технічні показники планованої діяльності наведені в таблиці 1.2 Звіту з ОВД.

Розміщення об'єктів планованої діяльності наведено на генеральному плані території планованої діяльності. Генеральний план території планованої діяльності наведено на рисунку 1.13 Звіту з ОВД.

При реалізації планованої діяльності, з урахуванням здійснення попереднього зняття ґрунтово-рослинного шару, передбачено:

1. Виконання берегоукріплення укосного типу - 515 м. Берегоукріплення укосного типу лівого берега р. Десна виконується шляхом відсіпання берегової лінії р. Десна каменем. Конструкція берегоукріплення укосного типу наведена на рисунку 1.14 Звіту з ОВД.
2. Улаштування струмененаправляючих напівзагат із каменю - 14 одиниць в руслі р. Десна - лівий берег р. Десна. Улаштування кам'яних відсіпів банкетів і призм в руслі р. Десна здійснюється шляхом відсіпання каменю у воду з самохідних дизельних барж. На півзагаті влаштовується сліп із залізобетонних плит. Конструкція струмененаправляючої напівзагати наведена на рисунку 1.15 Звіту з ОВД.
3. Виконання розчистки дна р. Десна. Розчистка виконується плавучим землесосним дизельним снарядом, продуктивністю до 200 м /год.
4. Виконання замиву промоїн дна р. Десна. Замив промоїн дна здійснюється ґрунтом/піском, що подається від земснаряда, по пульпопроводу.
5. Виконання відновлення (замив) правого берегу р. Десна. Замив промоїн дна здійснюється ґрунтом/піском, що подається від земснаряда, по пульпопроводу.
6. Виконання вертикального кріплення берегу Чучманової затоки - 240 м, шляхом заглиблення вздовж берегової лінії залізобетонних паль. Конструкція берегоукріплення наведена на рисунку 1.16 Звіту з ОВД.
7. Виконання розчищення Чучманової затоки плавучим землесосним дизельним снарядом, продуктивністю до 200 м /год.
8. Виконання засипки застіння затоки ґрунтом/піском, що подається від земснаряда, по пульпопроводу.
9. Влаштування незамерзаючого пожежного водозабору та сліпу на Чучмановій затоці. Конструкція незамерзаючого пожежного водозабору на Чучмановій затоці наведена на рисунку 1.17 Звіту з ОВД.
10. Влаштування незамерзаючого пожежного водозабору та сліпу на загаті № 2 (р. Десна). Конструкція сліпу та місце розташування незамерзаючого пожежного водозабору на загаті № 2 (р. Десна) наведені на рисунку 1.18 Звіту з ОВД.
11. Влаштування захисної дамби із каменю - 347 м. Конструкція захисної дамби наведена на рисунку 1.19 Звіту з ОВД.
12. Відновлення (замив) лівого берегу. Замив лівого берегу здійснюється ґрунтом/

піском, що подається від земснаряда, по пульпопроводу.

Опис і оцінка можливого впливу на довкілля планованої діяльності

Планована діяльність з берегоукріплення берегу вздовж вулиці Святої Єлизавети на річці Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області, розчистки русла р. Десна від ПК0+00 до ПК9+30 може впливати на компоненти довкілля. Впливу можуть зазнати геологічне, повітряне, водне середовища, земельні ресурси, рослинний і тваринний світ.

Незапланований негативний вплив на навколишнє середовище можливий лише при аварійних ситуаціях. Можливими причинами аварійних ситуацій можуть бути порушення техніки безпеки при експлуатації техніки та проведенні будівельних робіт, порушення правил безпеки руху, правил пожежної безпеки; природне фізичне зношення вузлів технічних засобів; причини природного характеру.

При штатних умовах експлуатації об'єкта планованої діяльності аварійні ситуації не передбачаються. З метою недопущення виникнення аварійних ситуацій Звітом з ОВД передбачено ряд організаційно-технічних заходів, спрямованих на локалізацію та ліквідацію ситуації, а також недопущення забруднення навколишнього природного середовища, впровадження заходів щодо дотримання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Санітарно-захисна зона для об'єкту визначається відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24.07.1996 за № 379/1404 (далі - ДСП-173-96).

Згідно зі Звітом з ОВД, для об'єкта планованої діяльності (будівельні роботи), відповідно до ДСП-173-96 не встановлюється нормативна санітарно-захисна зона.

Планована діяльність здійснюватиметься на території с. Зазим'я. Відстань до найближчої житлової забудови с. Зазим'я, від території планованої діяльності (берегоукріплення), складає від 73 м до 110 м.

Карта-схема розташування житлових будинків по відношенню до території планованої діяльності (берегоукріплення) наведена на рисунку 1.6 Звіту з ОВД.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ, враховуючи дані, наведені в звіті з оцінки впливу на довкілля, а саме те, що:

- **планована діяльність.** Метою планованої діяльності берегоукріплення берегу вздовж вулиці Святої Єлизавети на річці Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області, розчистка русла р. Десна від ПК0+00 до ПК9+30;

- **вилів на ґрунти та геологічне середовище під час провадження планованої діяльності.** Відповідно до Звіту з ОВД, при реалізації планованої діяльності відбуватиметься вплив на ґрунтовий покрив земельних ділянок території планованої діяльності, пов'язаний з проведенням будівельних робіт. Земельні ресурси зазнають впливу, який виражається у порушенні шару ґрунту, порушенні природного рельєфу в межах будівельних робіт. При проведенні робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриття, відокремлену ґрунтову масу буде знято, складовано, збережено та використано для благоустрою території, де було знято ґрунтово-рослинний шар. Ґрунт буде використаний на засипання та планування поверхні земельної ділянки у смузі відведення берегоукріплювальної споруди у повному обсязі.

Реалізація планованої діяльності спрямована на захист ґрунтів: припинення абразії берегової лінії р. Десна; зниження гідравлічного навантаження на береги р. Десна; припинення негативних геологічних процесів берегів що розвиваються - прибережна (русло-ва) ерозія та абразія.

Згідно зі Звітом з ОВД, надра при реалізації планованої діяльності не зазнають впливу. Небезпечні геологічні процеси і явища в районі проведення робіт відсутні. Активація небезпечних геологічних процесів (обвали, зсуви, суфозія, ерозійні процеси), зумовлених провадженням планованої діяльності, та активація ендегенних процесів у результаті реалізації планованої діяльності, не передбачаються;

- **вилів на атмосферне повітря під час провадження планованої діяльності.**

Згідно зі Звітом з ОВД, в ході реалізації планованої діяльності забруднюючі речовини будуть викидатися при роботі двигунів внутрішнього згоряння техніки та внаслідок пилоутворення при роботі техніки.

Карта-схема з розташуванням джерел викиду, характеристика джерел утворення та джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та їх параметри при реалізації планованої діяльності наведені в додатку 18 до Звіту з ОВД.

Розрахунок валових викидів при реалізації планованої діяльності наведений в розділі 1.5 Звіту з ОВД. Результати розрахунку викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря при здійсненні планованої діяльності наведені в таблиці 1.5 Звіту з ОВД. Загальні валові викиди забруднюючих речовин (включаючи пересувні джерела викиду) при проведенні робіт наведено в таблиці 1.6 Звіту з ОВД. Валові викиди при реалізації планованої діяльності становлять 14,76667 т.

Доцільність проведення розрахунку розсіювання від об'єкту планованої діяльності наведено в розділі 1.5 Звіту з ОВД. Для перевірки впливу підприємства на стан забруднення атмосферного повітря було проведено розрахунок розсіювання на ЕОМ у контрольних точках на межі підприємства, розрахункової санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови.

Результати розрахунку розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі наведені в таблицях 1.7-1.16 Звіту з ОВД.

Згідно зі Звітом з ОВД, за результатами розрахунку розсіювання, викиди забруднюючих речовин відповідають гігієнічним нормативам, перевищення ГДК по кожній забруднюючій речовині від викидів при реалізації планованої діяльності відсутні;

- **вилів на водне середовище під час провадження планованої діяльності.**

Відповідно до Звіту з ОВД, планована діяльність буде здійснюватися в межах прибережної захисної смуги р. Десна та на землях водного фонду.

Згідно зі Звітом з ОВД, роботи в межах прибережної захисної смуги р. Десна здійснюватимуться з урахуванням вимог Водного кодексу України. Роботи на землях водного фонду будуть здійснюватися відповідно до вимог Водного кодексу України, Порядку користування землями водного фонду», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.1996 № 502, постанови Кабінету Міністрів України від 23.01.2024 № 80 «Про внесення змін до Порядку користування землями водного фонду» та відповідно до вимог

Порядку видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 № 557.

При виконанні робіт з розчистки русла земснарядом, джерело виникнення підвищеної мутності знаходиться безпосередньо в зоні виконання робіт, але завдяки течії річки можливе розповсюдження шлейфу мутності вниз за течією річки. Довжина шлейфу мутності становить: на р. Десна - 72,69 м; на Чучмановій затоці - 0,36 м.

При реалізації планованої діяльності скидання стічних вод до водних об'єктів не передбачається.

Місця стоянки техніки та зберігання відходів буде обладнано протифільтраційним екраном з плит та герметичним резервуаром для збирання дощових вод (1 м3).

Реалізація планованої діяльності буде сприяти збільшенню пропускної здатності русла р. Десна в паводковий період, поліпшить гідрологічний стан річки;

- вплив на рослинний і тваринний світ, території та об'єкти природно-заповідного фонду під час провадження планованої діяльності. Відповідно до листа Департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної військової адміністрації від 28.05.2025 № 1571-28.05.3-2025 (додаток 3 до Звіту з ОВД), на території планованої діяльності відсутні території та об'єкти природно-заповідного фонду. Територія планованої діяльності не відноситься до ключових та сполучних територій екологічної мережі в Київській області. Водночас, територія планованої діяльності межує з ландшафтним заказником місцевого значення «Зачарована Десна» та входить до складу об'єктів Смарагдової мережі - Kyivske Podeseppnia (UA0000233).

Карта-схема розташування об'єктів природно-заповідного фонду в районі реалізації планованої діяльності наведена на рисунку 1.7 Звіту з ОВД. Карта-схема Смарагдової мережі в районі реалізації планованої діяльності наведена на рисунку 1.8 Звіту з ОВД.

За даними Звіту з ОВД, з метою оцінки стану біорізноманіття та виявлення наявності охоронюваних видів та оселищ на території планованої діяльності було проведено фахові польові дослідження. Копію Наукового звіту «Моніторинг стану біорізноманіття та наявності рідкісних видів, їх оселищ та угруповань на території планованої діяльності «Берегоукріплення берегу вздовж вулиці Святої Єлисавети на річці Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області, розчистка русла р. Десна від ПК0+00 до ПК9+30» та вплив на Смарагдову мережу» наведено в додатку 4 до Звіту з ОВД.

За результатами проведених досліджень встановлено, що в межах території планованої діяльності відсутні цінні масиви природної рослинності, види рослин, занесені до Червоної книги України та Бернської конвенції, угруповання рослин із зеленої книги України та оселища із Бернської конвенції. В районі планованої діяльності не було виявлено видів флори і фауни та їх оселищ, що охороняються в межах об'єкта Смарагдової мережі.

Територія планованої діяльності розташована в межах Дніпровського шляху сезонної міграції птахів, Поліського північноширокого шляху сезонної міграції птахів. Згідно з Науковим звітом, планована діяльність не впливатиме на міграцію птахів. В межах району планованої діяльності відсутні умови для повноцінної годівлі та відпочинку птахів, що сезонно мігрують (територія населеного пункту). Більшість мігруючих птахів летять на висоті від 150 до 600 м, співочі птахи в основному мігрують на висоті від 500 до 2000 метрів. Планована діяльність в межах шляхів сезонної міграції птахів не завдаватиме шкоди птахам та не перешкоджатиме їх сезонній міграції.

Згідно зі Звітом з ОВД, вплив на водні біоресурси очікується короткотерміновий - протягом поглиблення дна р. Десна та затоки. Детальний опис стану водних біоресурсів та можливий вплив планованої діяльності на водні біоресурси, в тому числі розрахунок шлейфу каламутності, оцінка рибогосподарського збитку та розрахунок збитків від втрачених нерестовищ наведено в Звіті про науково-дослідну роботу «Гідрологічні дослідження річки Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області з оцінкою впливу робіт на стан іхтіофауни, водних біоценозів і розрахунком вартості компенсаційних заходів (Берегоукріплення берегу вздовж вулиці Святої Єлисавети на річці Десна в межах с. Зазим'я Броварського району Київської області, розчистка русла р. Десна від ПК0+00 до ПК9+30)» (додаток 5 до Звіту з ОВД).

Відповідно до Звіту з ОВД, збільшення глибини річки, зменшення швидкості водообміну за рахунок збільшення об'єму водної маси позитивно вплинуть на зміну середовища життя та складу видів гідробіонтів, включаючи донні організми. В результаті середовище для розвитку і розмноження риби та інших водних тварин покращиться, порівняно з існуючим становищем, що позначиться на зростанні продуктивності екосистеми річки.

Враховуючи вищевикладене, висновком з оцінки впливу на довкілля встановлено відповідні екологічні умови провадження планованої діяльності;

- вплив на клімат і мікроклімат під час провадження планованої діяльності. Згідно зі Звітом з ОВД, основним джерелом теплового забруднення на території планованої діяльності буде розсіювання в навколишнє середовище теплоти, яка виділяється у теплових процесах, пов'язаних зі згоранням палива в двигунах техніки. При реалізації планованої діяльності, з врахуванням викиду техніки, утворюються парникові гази прямої дії в кількості 0,86033 т, у тому числі: метан (CH₄) - 0,00032 т; азоту (1) оксид [N₂O] - 0,00001 т; вуглецю діоксид (CO₂) - 0,86 т;

- вплив на соціальне та техногенне середовища під час провадження планованої діяльності. Згідно з листом Департаменту культури та туризму Київської обласної державної адміністрації від 22.05.2025 № 682/41.1-N/41.01-N/2025 (додаток 22 до Звіту з ОВД), об'єкти культурної спадщини на території планованої діяльності не обліковуються, дана територія не досліджувалася у попередні роки.

Відповідно до Звіту з ОВД, територія планованої діяльності розташована за межами історичного ареалу с. Зазим'я. На території планованої діяльності та в межах впливу планованої діяльності відсутні матеріальні об'єкти. Планована діяльність спрямована на захист території с. Зазим'я, матеріальних об'єктів населеного пункту.

Згідно зі Звітом з ОВД, оцінка ризику впливу планованої діяльності на здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря проведена за розрахунками ризику розвитку неканцерогенних і канцерогенних ефектів. Розрахунок сумарного неканцерогенного ризику впливу полук при реалізації планованої діяльності наведено в таблиці 5.2 Звіту з ОВД. Для всіх речовин рівень неканцерогенного ризику є допустимий. Індивідуальний канцерогенний ризик впливу на здоров'я населення є мінімальним;

- вплив шуму та вібрації на довкілля під час провадження планованої діяльності. Відповідно до Звіту з ОВД, основними джерелами шуму при здійсненні планованої діяльності буде техніка для видобутку піску та транспорт.

Розрахунки рівнів шуму виконувалися в розрахункових точках на межі найближчої житлової забудови. Результати розрахунків рівнів шуму від роботи техніки в межах русла р. Десна наведені в таблиці 1.6 Звіту з ОВД. Сумарний рівень звуку в розрахунковій точці на відстані 70 м від джерел шуму складає 30 дБЛ. Результати розрахунків рівнів шуму від роботи техніки в межах промайданчика наведені в таблиці 1.14 Звіту з ОВД. Сумарний рівень звуку в розрахунковій точці на відстані 70 м від джерел шуму складає 44 дБА. Рівні звуку при проведенні робіт не перевищують нормативні.

Згідно зі Звітом з ОВД, вібрація та акустичні коливання, які утворюються при роботі машин та механізмів, носять локальний, обмежений характер та не мають впливу на населення та довкілля. Рівні вібрації механізмів не перевищуватимуть допустимих нормативних значень. Під час будівельних робіт санітарні норми для населення щодо вібрації виконуються вже безпосередньо на межі будівельного майданчика. На межі найближчої житлової забудови, за санітарно-гігієнічними нормативами, рівень вібрації визначається як «відсутній»;

- вплив радіаційного забруднення, електромагнітного та іонізуючого випромінювання на довкілля під час провадження планованої діяльності. Відповідно до даних Звіту з ОВД, у процесі провадження планованої діяльності не передбачається утворення та використання джерел радіаційного забруднення та випромінювання. Планована діяльність не відноситься до підприємств з технологічними процесами, які є джерелами статичної електрики, електромагнітних та іонізуючих випромінювань, інших шкідливих факторів;

- управління відходами під час провадження планованої діяльності. Відповідно до Звіту з ОВД, при реалізації планованої діяльності будуть утворюватися відходи у кількості: небезпечні відходи - 0,82 т/рік; відходи що не є небезпечними - 85,62 т/рік. Загальна кількість відходів, що утворюватимуться при реалізації планованої діяльності, становить 86,44 т/рік. Розрахунок утворення відходів при проведенні робіт та відомості щодо управління відходами наведені в розділі 1.5 Звіту з ОВД.

Згідно зі Звітом з ОВД, при реалізації планованої діяльності буде забезпечено роздільне збирання відходів та передача відходів спеціалізованим підприємствам (за договорами) на відновлення/видалення відходів,

а також з урахуванням усієї інформації, зауважень і пропозицій, що надійшли протягом строку громадського обговорення (звіт про громадське обговорення разом з таблицею повного, часткового врахування або обґрунтованого відхилення зауважень і пропозицій є невід'ємною частиною цього висновку), вважає допустимим/недопустимим провадження планованої діяльності з огляду на нижченаведене, а саме:

на підставі наведених у Звіті з ОВД оцінок впливів на компоненти довкілля (ґрунти та геологічне середовище, атмосферне повітря, водне середовище, рослинний і тваринний світ, природно-заповідний фонд, клімат і мікроклімат, соціальне та техногенне середовища) сукупний вплив планованої діяльності є допустимим;

за результатами аналізу звіту з оцінки впливу на довкілля встановлено, що основний вплив планованої діяльності очікується на геологічне середовище, ґрунти, атмосферне повітря, водне середовища, рослинний та тваринний світ. При виконанні екологічних умов, встановлених для планованої діяльності, зазначені виливи на компоненти довкілля можуть характеризуватись як екологічно допустимі.

Екологічні умови провадження планованої діяльності:

1. Для планованої діяльності встановлюються такі умови використання території та природних ресурсів під час виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності, а саме:

- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до вимог Земельного кодексу України, законів України «Про охорону земель», «Про землеустрій», «Про державний контроль за використанням та охороною земель» та згідно з Правилами розроблення робочих проектів землеустрою, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 86;

- зняття, перенесення та зберігання ґрунтового-рослинного шару, здійснювати відповідно до вимог законодавства;

- на суб'єкта господарювання покладається обов'язок збереження якісних показників родючості ґрунтів, які знімаються та складаються, з метою їх подальшого повернення у стан придатний для використання за призначенням;

- не допускати потрапляння в ґрунт відходів, нафтопродуктів, паливо-мастильних матеріалів та інших забруднюючих речовин, а у разі надзвичайних ситуацій - забезпечити локалізацію, ліквідацію та відновлення до природного стану ґрунтів;

- плановану діяльність здійснювати відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного повітря»;

- викиди забруднюючих речовин зі стаціонарних джерел підприємства можливі з урахуванням та на підставі наявності дозволу на викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами, та не повинні призводити до перевищення гігієнічних нормативів на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря із стаціонарних джерел підприємства, які не підлягають регулюванню та за якими не здійснюється державний облік, не повинні призводити до перевищення гігієнічних нормативів на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;

- вживати заходи з метою мінімізації викидів забруднюючих речовин до атмосферного повітря при провадженні технологічних операцій;

- забезпечити здійснення організаційно-господарських, технічних та інших заходів щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря та дозволах на викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами;

- не перевищувати встановлені гранично допустимі концентрації по основним забруднюючим речовинам на межі санітарно-захисної зони та найближчої житлової забудови;

- забезпечити проведення контролю за дотриманням затверджених нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (у разі потреби, визначеної в умовах дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами);

- розробити та виконувати комплекс заходів із запобігання пиління об'єктів планованої діяльності;

- у суху вітряну пору року, забезпечити зрошення водою з поливальних машин під'їзних доріг;
- при виконанні будівельних робіт передбачити та забезпечити виконання заходів із пилоподавлення автодоріг і під'їздів до місць навантаження і розвантаження автотранспорту та території провадження планованої діяльності;
- забезпечити дотримання очікуваних показників викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що не перевищуватимуть показники задекларовані в Звіті з ОВД;
- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів здійснювати відповідно до встановлених нормативів, затверджених наказом Мінприроди від 27.06.2006 № 309 «Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел»;
- забезпечити регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в періоди несприятливих метеорологічних умов;
- не допускати викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від обладнання, яке не визначено джерелом утворення викидів забруднюючих речовин відповідно до Звіту з ОВД;
- виконувати заходи, визначені у Звіті з ОВД щодо запобігання та зменшення впливу на повітряне середовище;
- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до вимог Водного кодексу України та Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод»;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до обмежень, встановлених для водоохоронних зон та берегово-захисних смуг поверхневих водних об'єктів;
- плановану діяльність здійснювати відповідно до Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.05.1996 № 486;
- проведення робіт на землях водного фонду здійснювати відповідно до вимог статей 85, 86 Водного кодексу України;
- гідротехнічні роботи здійснювати відповідно до вимог Порядку видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 № 557;
- у водоохоронній зоні водойм не використовувати місця для влаштування навантажувально-розвантажувальних майданчиків (складів);
- забезпечити суворе виконання заходів щодо охорони навколишнього середовища, не допускати забруднення водної поверхні паливно-мастильними матеріалами, забрудненими стоками тощо;
- з метою охорони підземних вод дотримуватись вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»;
- при реалізації планованої діяльності забезпечити виконання вимог статті 14 Водного кодексу України;
- при здійсненні планованої діяльності суворо дотримуватись вимог Правил охорони підземних вод, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 11.05.2023 № 325, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 29.06.2023 за № 1093/40149;
- забезпечити організацію збору, очищення дощових та талих вод;
- забороняється скидати зворотні води, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо);
- скидання стічних вод у водні об'єкти допускається лише за умов наявності дозволу на спеціальне водокористування та встановлених нормативів ГДС забруднюючих речовин у водні об'єкти із зворотними водами;
- не допускати потрапляння неочищених стічних вод у поверхневі водні об'єкти та у підземні водоносні горизонти;
- поводження з господарсько-побутовими стічними водами здійснювати на підставі договорів із спеціалізованими організаціями, у відповідності до вимог законодавства;
- при здійсненні планованої діяльності суворо дотримуватись вимог Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1999 № 465;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України», Положень про Проекти організації територій установ природно-заповідного фонду України, затверджених наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 06.07.2005 № 245, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 29.07.2005 за № 829/11109;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про Червону книгу України»;
- забезпечити дотримання вимог статті 39 Закону України «Про тваринний світ»;
- забезпечити охорону середовищ існування, умов розмноження і шляхів міграції тварин;
- забороняється проводити роботи, які є джерелом підвищеного шуму та дискомфорту, у період масового розмноження диких тварин - з 1 квітня до 15 червня;
- у разі виявлення на території планованої діяльності рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення видів рослинного та тваринного світу, забезпечити розроблення відповідних заходів щодо збереження їх умов місцезростання та середовищ існування;
- у разі необхідності знесення зелених насаджень, здійснити обстеження (із залученням кваліфікованих спеціалістів) дерев і чагарників (зелених насаджень), які підлягають видаленню, зокрема в частині встановлення їх видового та кількісного складу, визначити перелік компенсаційних заходів, результати надати до уповноваженого центрального органу;
- вирубку зелених насаджень здійснювати відповідно до вимог статті 28 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 № 1045, а також відповідних порядків, затверджених рішеннями органів місцевого самоврядування;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до Закону України «Про екологічну мережу»;

- здійснювати плановану діяльність відповідно до режиму охорони та використання територій, об'єктів екомережі;
- плановану діяльність здійснювати з дотриманням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 № 1286 «Про затвердження Положення про Зелену книгу України»;
- провадження планованої діяльності здійснювати з урахуванням об'єкту Смарагдової мережі Київске Podeseennia (UA0000233), у відповідності до заборон та обмежень, встановлених для об'єктів та територій Смарагдової мережі;
- у разі виявлення видів флори та фауни, включених до Резолюції 6 (1998) Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (далі - Бернська конвенція) та типів природних оселищ, включених до Резолюції 4 (1996) Бернської конвенції угруповань Зеленої книги України, забезпечити їхнє збереження шляхом розроблення комплексу спеціальних заходів;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до вимог Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.08.2022 № 622, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.10.2022 за № 1245/38581;
- з метою зниження негативного впливу на стан біологічних ресурсів забороняється проводити гідротехнічні роботи в період нересту. Терміни заборонених періодів встановлюються органами рибохорони;
- терміни здійснення гідротехнічних робіт і технічні засоби, що застосовуються, повинні призначатися з урахуванням природних біологічних ритмів в зоні виробництва робіт (нерест, міграція риб тощо);
- здійснювати організаційні та технічні заходи для запобігання загибелі іхтіофауни під час виробничих процесів, експлуатації транспортних засобів, проведення робіт;
- забезпечити облаштування земснарядів рибозахисними пристроями;
- проводити комплексний екологічний моніторинг, з відшкодуванням збитків, заподіяних навколишньому природному середовищу та водним біоресурсам, за фактично виконаними роботами, що розраховуються в установленому законодавством порядку;
- здійснювати плановану діяльність відповідно до законів України «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини»;
- якщо під час проведення робіт буде виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити їхнє подальше ведення і протягом однієї доби повідомити про це відповідний орган охорони культурної спадщини. Роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини можуть проводитися тільки після повного дослідження цих об'єктів;
- не перевищувати показників виробничого шуму та вібрації на межі житлової забудови та санітарно-захисної зони, встановлених нормативно-правовими актами та санітарними нормами;
- забезпечити розробку та реалізацію технічних заходів щодо зменшення шуму та вібрації при провадженні планованої діяльності
- управління відходами здійснювати відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», документів дозвільного характеру та укладених договорів із суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, у тому числі, з небезпечними;
- забезпечити здійснення класифікації відходів відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів з урахуванням Переліку властивостей, що роблять відходи небезпечними;
- до початку реалізації планованої діяльності забезпечити укладання договорів із суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, в тому числі з небезпечними;
- вести облік відходів, що утворилися в результаті діяльності та подавати відповідну звітність;
- забезпечити здійснення діяльності підприємства таким чином, щоб запобігати утворенню відходів, зменшувати їх утворення, запобігати їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище;
- забезпечити зменшення утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління в процесі промислового виробництва;
- забезпечити утримання в належному санітарному і технічному стані місць утворення та зберігання відходів, дотримання встановлених правил техніки безпеки та пожежної безпеки у таких місцях;
- не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;
- забезпечити передачу небезпечних відходів суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами на підставі укладених договорів;
- забезпечити вивезення рідких відходів санітарно-технічних приладів у відповідності до укладених із спеціалізованими організаціями договорів;
- реалізація планованої діяльності можлива за умов відповідності містобудівній документації, будівельним нормам і правилам, містобудівним умовам та обмеженням, затвердженим у встановленому законодавством порядку;
- здійснювати роботи відповідно до проектних рішень, затверджених (погоджених) у встановленому законодавством порядку;
- реалізацію планованої діяльності здійснювати відповідно до проектної потужності, визначеної у Звіті з ОВД;
- не використовувати техніку із підтіканням паливо-мастильних матеріалів та перевищенням у відпрацьованих газах нормативно встановлених СО і СН;
- не допускати експлуатацію транспортних та інших пересувних засобів і установок, у яких шкідливо забруднюючих речовин у відпрацьованих газах перевищує нормативи або рівні шкідливого впливу фізичних факторів;
- здійснювати періодичний лабораторний контроль за обсягами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (концентрацією шкідливих речовин у вихлопних газах автомобілів);
- не допускати роботу машин та механізмів на «холостому ходу»;
- не допускати роботу технологічного устаткування у форсованому режимі;
- забезпечити належне утримання прилеглих до об'єкту планованої діяльності авто-

мобільних доріг, за допомогою яких здійснюється транспортування, здійснювати заходи з пилоподавлення на них;

- в процесі реалізації планованої діяльності використовувати тільки сировину, що відповідає технічним умовам (регламентам), державним стандартам (сертифікатам якості), санітарним нормам та регламентам технологічних процесів;

- у разі потоків нафтопродуктів забезпечити засипання сорбуючими матеріалами з подальшим їх збиранням та зберіганням у встановленому місці до моменту передачі спеціалізованому підприємству;

- проводити мийку, заправку, техобслуговування та ремонт транспортних та вантажопідійомних механізмів (у тому числі регулярні профілактичні ремонти для запобігання втрат паливо-мастильних матеріалів) в спеціально обладнаних місцях за межами території планованої діяльності;

- після закінчення робіт, ділянки, на яких вони проводилися, повинні бути очищені від будівельних відходів та матеріалів;

- забезпечити ведення технологічного процесу та обслуговування обладнання у суворій відповідності з керівництвом по експлуатації (режимними картами), проектною документацією, виробничими інструкціями, інструкціями з техніки безпеки, протипожежної та екологічної безпеки;

- здійснювати контроль за точним дотриманням технологічного регламенту роботи обладнання, роботою контрольно-вимірювальних пристроїв;

- використовувати в технологічному процесі справне обладнання, виготовлене з корозійностійких матеріалів;

- здійснювати проведення постійного контролю за технічним станом обладнання;

- забезпечити здійснення планово-попереджувальних ремонтів обладнання, своєчасне проведення технічних оглядів і ремонтів;

- забезпечити дотримання вимог щодо вибухо- та пожежобезпечності планованої діяльності відповідно до вимог законодавства України;

- забезпечити дотримання умов, встановлених для меж охоронних зон електричних мереж, повітряних ліній електропередачі, трансформаторних підстанцій, розподільчих пунктів та пристроїв призначених для передачі та розподілу електричної енергії;

- забезпечити справність електрообладнання, заземлення, ізоляції й огороження струмоведучих частин;

- дотримуватись інших природоохоронних заходів, передбачених відповідними технологічними регламентами та Звітом з ОВД;

- призначити відповідальних осіб у сфері дотримання вимог чинного законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

- здійснювати провадження планованої діяльності за умови наявності та з дотриманням усіх документів, у т. ч. документів дозвільного характеру, які з огляду на законодавство регулюють зазначену діяльність;

- у разі встановлення факту перевищення щодо будь-якого показника, що контролюється - забезпечити вжиття заходів щодо приведення технологічного процесу до штатного стану та відповідного реагування;

- Дотримуватись вимог Закону України «Про систему громадського здоров'я»;

- забезпечити здійснення оцінки впливу на довкілля у разі змін планованої діяльності, які підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширення і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля».

2. Для планованої діяльності встановлюються такі умови щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та усунення їх наслідків, а саме:

- забезпечити дотримання норм пожежної безпеки відповідно до чинних нормативно-правових актів;

- дотримуватись вимог Закону України «Про охорону праці»;

- розробити план організаційних заходів щодо локалізації та ліквідації аварійних ситуацій, аварій;

- припиняти будь-які роботи при виникненні нештатних ситуацій (аварія, несправність, несприятливі метеорологічні умови тощо) до приведення технологічного процесу в відповідність до регламентних умов;

- при виникненні аварійних, нештатних ситуацій характеристики кількісного та якісного впливу на компоненти довкілля, компенсаційні заходи визначаються в порядку до вимог діючих законодавчих норм та актів;

- забезпечити наявність чіткого регламенту та необхідної кількості засобів для локалізації та ліквідації, у повному обсязі, з метою мінімізації можливого негативного впливу на навколишнє природне середовище, будь-якої аварійної ситуації.

3. Для планованої діяльності встановлюються такі умови щодо зменшення трансграничного впливу планованої діяльності,* а саме:

- підстави для здійснення трансграничної оцінки впливу на довкілля відсутні.

4. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення таких компенсаційних заходів:**

- здійснювати оплату компенсаційних збитків при аварійних ситуаціях;

- забезпечувати відшкодування збитків за забруднення земельних ресурсів, водних ресурсів, знесення зелених насаджень відповідно до нормативно- правових актів, які регулюють вказані питання;

- здійснювати коригування проекту з урахуванням даних моніторингу та сучасних показників питомих капіталовкладень на одну тонну риби сирцю в промисловості;

- здійснювати компенсаційні заходи шляхом штучного відтворення водних біоресурсів;

- своєчасно та в повному обсязі сплачувати обов'язкові екологічні платежі.

5. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження впливу планованої діяльності на довкілля, а саме:**

- здійснювати утримання території планованої діяльності в належному санітарному та екологічному стані;

- своєчасно проводити ремонт дорожнього покриття з метою зменшення інфільтрації забруднених нафтопродуктами поверхневих стічних вод в ґрунти та ґрунтові води;

- забезпечити працівників засобами колективного та індивідуального захисту від

шуму та вібрації (шумозахисні навушники, вкладиші для вух, шумозахисні шоломи, віброзахисні рукавиці та інші 313), а також ефективне їх використання;

- дотримуватись допустимих рівнів вібрації при роботі транспортних механізмів та техніки;

- здійснювати організаційні, економічні, екологічні та інші заходи, спрямовані на раціональне використання та охорону земель, їх захист від шкідливого антропогенного впливу;

- вести роботи способами, які забезпечують збереження природних комплексів та об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, сприяти формуванню екологічної мережі;

- забезпечувати охорону типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань;

- забезпечити екологічну безпеку, раціональне використання природних ресурсів, додержання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

6. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення післяпроектного моніторингу, а саме:**

- щопівроку здійснювати контрольні екологічні дослідження стану екосистеми району робіт з визначенням рівня забрудненості водних мас, параметрів стану біоти (фіто-, зоопланктони, донні біоценози);

- щорічно здійснювати моніторинг стану водних біоресурсів в районі проведення робіт;

- щоквартально (у період будівельних робіт) здійснювати моніторинг впливу шуму від планованої діяльності на межі найближчої житлової забудови.

Результати післяпроектного моніторингу (звіти післяпроектного моніторингу разом з копіями протоколів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках післяпроектного моніторингу чи інших матеріалів, що містять результати досліджень) подавати протягом наступного місяця за звітним до уповноваженого центрального органу, а також забезпечувати їх опублікування на власному вебсайті (у разі наявності) або направляти до органів місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що можуть зазнати впливу планованої діяльності для публікації на їх вебсайтах. Моніторинг здійснюється щорічно протягом чотирьох років з моменту початку провадження планованої діяльності.

Примітка: Якщо під час провадження господарської діяльності буде виявлено значний негативний вплив цієї діяльності на життя і здоров'я населення чи довкілля та якщо такий вплив не був оцінений під час здійснення оцінки впливу на довкілля та/або істотно змінює результати оцінки впливу цієї діяльності на довкілля, рішення про провадження такої планованої діяльності за рішенням суду підлягає скасуванню, а діяльність - припиненню.

7. На суб'єкта господарювання покладається обов'язок із здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля на іншій стадії проєктування, а саме:**

- здійснення додаткової оцінки впливу на довкілля для планованої діяльності не передбачається в разі виконання екологічних умов.

Висновок з оцінки впливу на довкілля є обов'язковим для виконання. Екологічні умови, передбачені у цьому висновку, є обов'язковими.

Висновок з оцінки впливу на довкілля втрачає силу через п'ять років у разі, якщо не було прийнято рішення про провадження планованої діяльності.

Директор департаменту екологічної оцінки Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України

М.О. Шимкус

Заступник Міністра економіки, довкілля та сільського господарства України

В.З. Кіндратів

Підготовлено:

Ведмідь А.І.

* Якщо здійснювалася процедура оцінки трансграничного впливу.

** Якщо з оцінки впливу на довкілля випливає така необхідність.

Такого не було мільйони років: у ключовому регіоні світу формується новий тип клімату

Наслідки цієї зміни відчує увесь світ, і вони не будуть приємними.

Регіон Амазонки є найбільшим у світі поглиначем вуглекислого газу, що допомагає стримувати глобальне потепління. Амазонські ліси регулюють водний цикл, впливаючи на кількість опадів не лише в Південній Америці, а й в інших регіонах планети. Їх деградація може запустити незворотні кліматичні зміни та прискорити потепління у глобальному масштабі.

Нове дослідження, опубліковане в журналі Nature, свідчить про масштабні зміни в кліматі Амазонії, що потенційно може мати значні наслідки для всього світу. За словами вчених, у тропічних лісах Амазонки формується новий тип клімату, якого на Землі не було близько 10 мільйонів років. Цей клімат дослідники називають «гіпертропічним».

Сьогодні тривалі періоди посухи є відносно рідкісними в Амазонії, але автори нового дослідження прогнозують, що ці умови можуть стати новою нормою для регіону. На їхню думку, вже до кінця поточного століття регіон Амазонки страждатиме від посухи до 150 днів на рік.

Науковці зазначають, що в таких умовах смертність серед дерев зростає на 55%. А ті дерева, що виживають, на час посухи зменшують поглинання вуглецю з атмосфери. Саме така картина спостерігалася під час посух 2015 та 2023 років, які проаналізували вчені.

Сукупний ефект масового вимирання дерев та зменшення поглинання вуглецю рештою, може мати значний вплив на глобальний клімат, попереджають автори дослідження.

Джерело: Nature

Екзотичні папуги заповнили парки у Великій Британії та стають загрозою місцевим птахам

Кільцешийні папуги, завезені у Велику Британію в 60 роках минулого століття, успішно адаптувалися на Британських островах. А тепер, як пише The Guardian, почали втиснути місцеві види птахів.

«За останні 20 років звуковий фон у стародавньому дикому ландшафті парку Річмонд зазнав змін. Колись ви чули щебетання кам'яного чебачка, щебетання великого плямистого дятла або пісню жайворонка. Сьогодні домінує спів одного птаха. Популяція яскраво-зеленого кільцешийного папуги збільшилася у 25 разів з 1994 по 2023 рік. Ці пернаті вподобали для проживання парки і ліси навколо Лондона та передмість південного сходу, але останніми роками вони почали з'являтися і в північних містах, зокрема Манчестері та Ньюкаслі», - сказано у матеріалі The Guardian.

Папуг цього виду вперше випустили у дикую природу Великої Британії наприкінці 1960-х років. Це були домашні птахи з Індії та Африки, яких або навмисно випускали на волю, або вони самі втікали.

Зміна клімату сприяла збільшенню їхньої чисельності. Британський фонд орнітології оцінює популяцію кільцешийних папуг у понад 30 000 птахів (це 15 000 гніздових пар). Кількість негніздових особин невизначена.

Наразі достеменно невідомо, який вплив цей інвазивний вид здійснює на місцевих птахів, таких як шпаки, співочий дрізд і дрібний плямистий дятел, а також кажанів у національному природному заповіднику та по всій Великій Британії.

«Одним із впливів цих птахів є конкуренція, яку вони створюють для наших місцевих птахів. Їхня присутність, як птахів розміром із дятла, на садових годівницях може викликати тривогу серед місцевих птахів, що змінює харчову поведінку і потенційно підвищує стрес у

місцевого птаства»

В інших же європейських країнах є певні докази того, що цей інвазивний вид негативно впливає на місцеві види пернатих.

Зокрема, сім років тому в Іспанії, де популяція папуг також значно зросла, дослідники зафіксували зниження чисельності нічного кажана у парку в Севільї – найбільшій колонії кажанів у Європі. Дослідники спостерігали, як папуги виганяють набагато менших кажанів з їхніх гнізд.

Педді МакКлів, який працює з організацією Songbird Survival, каже, що швидке поширення виду викликало занепокоєння серед науковців і охоронців природи.

Відтак влада розглядає можливі заходи. У Великій Британії відстріл як метод зниження популяції птахів розглядався, але ніколи не проводився через негативне ставлення громадськості.

Оцінка ризиків показала, що ці птахи можуть становити загрозу для інших видів, поширювати хвороби, завдати значної шкоди виноградникам і можуть нападати на посіви та сади у Великій Британії.

У Мадриді проводять програму гуманного знищення папуг шляхом застосування пневматичних гвинтівок, використанням сіток і пасток, а також стерилізацією яєць у гніздах.

Водночас Емі Лідейл, викладачка поведінкової екології в Університеті Солфорда, сказала, що ще зарано стверджувати, чи становлять папуги таку ж загрозу у Великій Британії, як це є в інших європейських країнах.

«Щоб зрозуміти їхню адаптацію та вплив на місцеві види, нам потрібні довгострокові польові дані, щоб скласти повну картину і зрозуміти, що відбувається», - сказала Лідейл.

Джерело: The Guardian

Нільс Бор мав рацію у суперечці з Ейнштейном: експеримент китайських вчених

Китайські вчені провели експеримент, запропонований Ейнштейном, який підтвердив правоту Нільса Бора щодо принципу доповнюваності в квантовій механіці.

Експеримент показав, що точне вимірювання імпульсу частинки призводить до невизначеності її положення, підтверджуючи концепції хвильово-частинкового дуалізму і принципу невизначеності.

Китайські вчені провели експеримент, який майже століття тому запропонував Альберт Ейнштейн, намагаючись спростувати квантово-механічний принцип доповнюваності. Нільс Бор стверджував, що існують властивості частинок, які неможливо виміряти одночасно.

Новий результат знову підтверджує правоту копенгагенської школи та може пролити світло на інші, менш усталені питання квантової механіки. Про це пише Phus Org.

Під час зустрічей на фізичних конференціях Альберт Ейнштейн і Нільс Бор любили вести неспішні дискусії про квантову механіку. Ейнштейн, який завжди скептично ставився до стандартної картини квантової механіки, що формувалася в той час, часто заявляв, що знаходить у трактуванні Бора прогалини та суперечності. Бор же завжди був готовий прийняти виклик.

На Сольвеївській конференції 1927 року в Брюсселі Ейнштейн запропонував експеримент, який, на його думку, мав виявити принцип суперечності у принципі доповнюваності. Згідно з цим принципом, пари властивостей частинок — таких як положення й імпульс або частота й час життя — не можуть бути виміряні одночасно. Принцип доповнюваності лежить в основі уявлень про хвильово-частинковий дуалізм і принцип невизначеності Гайзенберга.

Експеримент, виконаний Цзянь-Вей Паном з Університету науки і технологій Китаю разом із колегами, підтвердив позицію Бора; їхню статтю опубліковано в журналі Physical Review Letters.

Аргумент Бора полягав у тому, що точне вимірювання імпульсу частинки, згідно з принципом невизначеності, призведе до великої невизначеності її положення, а це спричинить розмиття інтерференційних смуг. Саме це й було зафіксовано в новому дослідженні.

Змінюючи глибину пастки оптичного пінцета, дослідники динамічно налаштовували власну невизначеність імпульсу атома рубідію, що, своєю чергою, робило інтерференційні смуги більш або менш розмитими — у повній відповідності з принципом доповнюваності та передбаченням Бора.

Джерело: Phus Org

Земля перетнула небезпечний поріг потепління: 2025 рік став одним із найспекотніших

Люди не можуть своєчасно впоратися з наслідками екстремальних явищ.

Зміна клімату, спричинена діяльністю людини, зробила 2025 рік одним із трьох найспекотніших за всю історію метеорологічних спостережень, пише The Washington Times.

За словами науковців, вперше середній показник глобальної температури за три роки перевищив межу, визначену Паризькою кліматичною угодою 2015 року – не більше ніж +1,5 °C від доіндустріального рівня.

Фахівці підкреслюють, що дотримання цього ліміту могло б врятувати тисячі життів і запобігти масштабним екологічним катастрофам у різних регіонах світу.

Зазначається, що новий аналіз дослідників World Weather Attribution (WWA), оприлюднений у Європі, з'явився після року, позначеного хвилею руйнівних погодних аномалій по всій планеті.

Попри дію явища La Niña – природного процесу охолодження вод Тихого океану, який зазвичай знижує глобальні температури, – спека у 2025 році залишалася надзвичайно високою. Причину вчені бачать у безперервному спалюванні викопного палива: нафти, газу та вугілля, які викидають у атмосферу парникові гази.

«Якщо ми не припинимо спалювати викопне паливо дуже швидко і вже найближчим часом, утримати глобальне потепління в межах цілі буде вкрай складно», – заявила співзасновниця WWA та кліматологиня Імперського коледжу Лондона Фрідеріке Отто.

За даними WWA, екстремальні погодні яви-

ща щороку забирають тисячі життів і завдають збитків на мільярди доларів. У 2025 році науковці ідентифікували 157 найтяжчих кліматичних подій – таких, що призвели щонайменше до 100 смертей. Ці катаклізми охопили понад половину населення певної території або спричинили запровадження надзвичайного стану. Детально було проаналізовано 22 з них. Найсмертоноснішими виявилися хвилі спеки. За оцінками дослідників, деякі з теплових аномалій 2025 року стали у десять разів імовірнішими, ніж десять років тому, саме через зміну клімату.

«Такі хвилі спеки нині є звичними для нашого клімату, але без впливу людини вони були б майже неможливими», – наголосила Отто.

Тривалі посухи сприяли масштабним лісовим пожегам у Греції та Туреччині. У Мексиці зливи й повені забрали життя десятків людей, ще багато зникли безвісти. Супертайфун «Фунг-вонг» обрушився на Філіппіни, змусивши евакуювати понад мільйон мешканців. В Індії мусонні дощі спричинили катастрофічні повені та зсуви.

WWA попереджає: частота й інтенсивність екстремальних явищ дедалі частіше перевищують здатність суспільств адаптуватися. Як приклад наводять ураган «Мелісса», який настільки швидко посилювався, що ускладнив прогнозування та підготовку. Удар стихії по Ямайці, Кубі та Гаїті виявився настільки сильним, що країни не змогли ефективно впоратися з наслідками.

Політика відстає від науки

Кліматичний саміт ООН у Бразилії, що від-

бувся в листопаді 2025 року, завершився без чіткого плану відмови від викопного палива. Хоча країни пообіцяли більше коштів на адаптацію до змін клімату, реалізація цих зобов'язань потребує часу.

Експерти визнають: перевищення порогу +1,5 °C вже майже неминуче, хоча деякі науковці вважають, що зворотний рух усе ще можливий.

Водночас прогрес у різних країнах нерівномірний. Китай активно розвиває сонячну та вітрову енергетику, але паралельно інвестує у вугілля. У Європі екстремальна погода посилює вимоги до кліматичних дій, однак окремі держави вважають це загрозою економічному зростанню. У США ж адміністрація Дональда Трампа, навпаки, відійшла від політики чистої енергії на користь підтримки нафтової, газової та вугільної галузей.

«Геополітична погода нині дуже похмура: багато рішень ухвалюються в інтересах індустрії викопного палива, а не населення», – підсумувала Фрідеріке Отто.

Старший дослідник Кліматичної школи Колумбійського університету Ендрю Кручкевич додає: світ дедалі частіше стикається з катастрофами, до яких не був готовий, а екстремальні події стають складнішими та швидшими. Це вимагає ранніших попереджень і нових підходів до реагування.

«Певний прогрес є, але цього все ще недостатньо», – каже він.

Світ став ближчим до глобальної катастрофи

Джерело: The Washington Times

Відкритий 200 років тому закон фізики можна порушити на рівні атомів

Дослідники з Університету Штутгарта продемонстрували, що принцип Карно (основне положення правила термодинаміки, сформульоване французьким фізиком Саді Карно майже два століття тому) не діє для систем атомного масштабу зі взаємопов'язаними фізичними властивостями. Результати роботи можуть стати ключем до розробки надзвичайно компактних і енергоефективних квантових двигунів, пише на SciTechDaily.

Класичні теплові машини, включно з двигунами внутрішнього згоряння та паровими турбінами, функціонують завдяки перетворенню теплової енергії на механічний рух. Проте останні досягнення в галузі квантових експериментів дозволили зменшити розміри теплових двигунів до мікроскопічних масштабів.

Професор Ерік Лутц з Інституту теоретичної фізики Університету Штутгарта зазначає, що мініатюрні мотори розміром не більше одного атома можуть стати реальністю в майбутньому. Вчений також підкреслює, що ці двигуни здатні досягати вищої максимальної ефективності порівняно з більшими тепловими машинами, йдеться в науковому дослідженні на сторінках Science Advances.

Лутц разом із доктором Мільтоном Агіларом, постдокторантом того ж інституту, описали наукове обґрунтування цього висновку у своїй публікації. Два фізики пояснили суть свого відкриття: принцип Карно, який є другим законом термодинаміки і був розроблений для великих макроскопічних об'єктів, потребує розширення для опису систем атомного масштабу, зокрема сильно корельованих молекулярних моторів.

Карно встановив, що різниця температур має вирішальний вплив на ефективність: чим більша різниця між гарячим і холодним джерелом, тим вища максимально можлива ефективність теплового двигуна. Однак класичний принцип не враховує вплив квантових кореляцій – особливих зв'язків, що формуються між частинками на надзвичайно малих масштабах.

Науковці вперше вивели узагальнені закони термодинаміки, які повністю враховують ці кореляції.

Отримані результати демонструють, що теплові машини, які працюють на атомному рівні, можуть перетворювати не лише тепло, а й самі кореляції в корисну роботу.

Завдяки цьому вони здатні виробляти більше ефективності, а результат роботи квантового двигуна може перевищувати традиційну межу Карно.

Дослідження поглиблює розуміння світу на атомному рівні. Чим краще науковці розуміють фізичні закони, що діють у цих вимірах, тим швидше їх можна буде використати для розробки технологій майбутнього.

Серед потенційних застосувань – крихітні високоефективні квантові мотори, здатні з високою точністю виконувати завдання на нанорівні. Можливо, одного дня такі двигуни приведуть у рух медичні нанороботи або керуватимуть машинами, що обробляють матеріали на атомному рівні.

Потенціал цієї технології надзвичайно широкий і відкриває безліч можливостей для майбутніх інновацій у найрізноманітніших галузях науки та техніки.

Джерело: SciTechDaily

Газ, матерія чи енергія: чим насправді є вогонь і чому на Землі це явище унікальне

Вогонь супроводжує людство з найдавніших часів. Він зігрівав наших предків, допомагав готувати їжу, захищав від хижаків і об'єднував племена навколо вечірнього багаття. Сьогодні він лишається невіддільною частиною нашого життя. Але що ж таке вогонь насправді? Відповідь на це питання здатна здивувати.

Що робить вогонь таким особливим?

Щоб розпалити вогонь, потрібні три компоненти: паливо, кисень і початкова енергія активації – іскра або джерело тепла. Це називають «трикутником вогню». Для лісової пожежі паливом слугує органічна речовина, наприклад деревина. Кисень є в повітрі, а енергія активації може надходити від блискавки або людської діяльності, пише 24 Канал.

Якщо прибрати один із компонентів, вогонь згасне. Вода гасить полум'я, забираючи тепло й перетворюючись на пару, яка витісняє повітря. Паливо може згоріти повністю або бути видаленим завчасно за допомогою контрольованих випалювань.

Основними продуктами горіння є енергія, вуглекислий газ і водяна пара. Коли палива більше, ніж кисню, утворюється сажа – дрібні частинки вуглецю, що не згоріли повністю. Саме розжарена сажа створює те жовто-помаранчеве світіння, яке ми бачимо як полум'я. Тепло від вогню – це енергія, що випромінюється назовні. Гарячі гази піднімаються вгору, бо вони менш щільні за холодне повітря, несучи із собою частинки сажі.

Полум'я насправді сягає набагато вище, ніж ми бачимо. Коли сажа піднімається й охолоджується, вона випромінює світло в невидимому для нас інфрачервоному спектрі.

То чим же є вогонь? Він явно не рідина й не тверде тіло. Полум'я містить гарячі гази, але існує лише під час горіння – його неможливо зібрати в посудину, як вуглекислий газ чи водяну пару. Отже, вогонь – це не газ.

Плазма теж не підходить. Плазма – це надзвичайно гаряча речовина, в якій атоми втрачають електрони й утворюють «суп» із за-

ряджених частинок, здатний проводити електрику та реагувати на магнітне поле. У найгарячіших зонах інтенсивних пожеж можуть виникати ділянки слабкої плазми, але вогонь загалом не поводить як плазма.

Насправді вогонь – це взагалі не матерія. Вогонь – це процес, хімічна реакція, яка називається горінням.

Вогонь у Всесвіті

Гази й плазма є скрізь у Всесвіті. Зорі, зокрема наше Сонце, складаються переважно з плазми. Але вогонь у звичному для нас вигляді – з видимим полум'ям, що живиться киснем – існує лише на Землі. Принаймні так можна говорити до тих пір, поки ми не знайдемо планету зі схожими до наших умовами.

Причина в тому, що стабільні запаси кисню є побічним продуктом життя. А ми поки що не знаємо жодного іншого світу, де б воно існувало.

Джерело: 24 Канал

Як звичайна ромашка стала «видимим сигналом» зміни клімату

Різні польові квіти почали змінювати «графік» квітіння.

Навіть мінімальне підвищення температури може спровокувати передчасне цвітіння сотень видів польових квітів, пише Euronews, посилаючись на експертів.

Зазначається, що вже цієї зими через глобальне потепління в деяких регіонах розквітли сотні весняних польових квітів. Квітіння ромашок або кульбаб може додати яскравості сірим січневим дням, але ці квіти мають спати до весни.

«Через викиди, що утримують тепло, глобальна температура підвищилася приблизно на 1,4°C вище доіндустріального рівня. Це причина порушення природних циклів», - йдеться у статті.

Як зміна клімату впливає на рослини

Цєї зими у Великій Британії дослідники зафіксували 310 видів місцевих рослин у процесі цвітіння, що значно перевищує 10 видів, які зазвичай очікуються у січні.

У списку з'явилися звичайні польові квіти, такі як ромашки, кульбаби та крестовник, а та-

кож немісцеві види, такі як мексиканська блоха та червона мертва кропива.

Результати дослідження показують, що на кожен 1°C теплішої середньої температури протягом листопада-грудня спостерігається приблизно на 2,5 більше видів квітучих рослин протягом новорічного періоду.

«Це ще одне свідчення того, що зміна клімату впливає на дику природу без розбору. Це видимий сигнал, який кожен може побачити у власних садах та громадах», - прокоментувала Кевін Вокер з Ботанічного товариства Британії та Ірландії (BSBI).

Докторка Деббі Хеммінг, провідна кліматологиня, яка досліджує вплив зміни клімату на природу, попереджає, що результати досліджень підкреслюють, як посилення кліматичних екстремумів «змщує природні цикли» рослин і дикої природи.

«Це вагомий доказ того, що зміна клімату безпосередньо впливає на світ навколо нас», - додала вона.

Згідно з даними Служби ЄС з питань зміни клімату Copernicus, 2025 рік практично напев-

но стане другим або третім найтеплішим роком за всю історію спостережень. Результати досліджень все ще аналізуються, але вони вже свідчать про те, що 2025 рік буде таким же спекотним, як 2023. 2024 рік наразі залишається найтеплішим роком за всю історію спостережень.

Дослідження наразі розглядало лише флору Великої Британії. Однак науковці попереджають, що зміна клімату також впливатиме на характер цвітіння в Середземноморському регіоні та Центральній Європі. Було виявлено, що хоча потепління зазвичай сприяє весняному цвітінню, недостатнє зимове похолодання може затримати або навіть запобігти цвітінню.

Протягом наступного століття дослідники прогнозують, що яблуні, мигдаль та фісташки на півдні Іспанії, в Марокко та Тунісі можуть зіткнутися із затримкою цвітіння, що часто поєднується з підвищеним ризиком нецвітіння. Дослідження також прогнозує раннє цвітіння яблунь, груш, слив та черешень у Центральній Європі.

Джерело: Euronews

Засновник та Видавець
Товариство з обмеженою
відповідальністю «ГЕОАКЦЕНТ»
Гол. редактор Глушаниця Максим Володимирович
Відповідальний за випуск:
Глушаниця Максим Володимирович
Видання виходить кожен місяць
за наявності матеріалів.

Адреса редакції:
Україна, 01033, м. Київ, вул. Жилианська, буд. 59,
оф. 159 ;
тел.: +380734710037; geo.accent.tov@gmail.com
Свідоцтво про реєстрацію засобу масової
інформації КВ 25246-15186Р від 7.09.2022 р.
Газета не завжди поділяє позицію
авторів публікації.
Видання розповсюджуються безкоштовно

За достовірність інформації несуть
відповідальність автори публікації та рекламодавці.
Віддруковано ФОП Щуренко Валерія Миколаївна

Наклад 3000 прим.
Замовлення №6/2
Дата виходу в світ
6 Січня 2026 року